

τμήμα
Οικονομικών Επιστημών
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2024/2025

Ρέθυμνο, 04 Φεβρουαρίου 2025

ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ - ΟΙΚ2307

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση των θεωριών που έχουν αναπτυχθεί για την ερμηνεία του σύνθετου φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να ερμηνεύουν τη λειτουργία της ΕΕ με βάση συγκεκριμένα θεωρητικά παραδείγματα και να εξάγουν τα ανάλογα συμπεράσματα. Η διδασκαλία του μαθήματος στοχεύει να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με γενικές ικανότητες/δεξιότητες στην προαγωγή της κριτικής θεώρησης, της ερευνητικής προσπάθειας, της ανάπτυξης δημιουργικής σκέψης, της αυτόνομης εργασίας και της καλλιέργειας συνεργατικής προσπάθειας. Θα παρέχονται ηλεκτρονικά κείμενα από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο σχετικά με τη δράση των θεσμών της ΕΕ με στόχο να ερμηνευθούν οι εν λόγω δράσεις με βάση συγκεκριμένα θεωρητικά παραδείγματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο του μαθήματος. Το μάθημα ενδεχόμενα να συνδυαστεί και με εκπαιδευτική εκδρομή-επίσκεψη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε Βρυξέλλες/Στρασβούργο.

Απαιτούμενες γνώσεις

Το συγκεκριμένο μάθημα δεν έχει προαπαιτούμενα.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στη βάση τελικών εξετάσεων.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Μαριάς, Επ. (2005). **Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελληνοτουρκική Προσέγγιση**, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα.

Μαριάς, Ν. (2019). **Θεωρίες Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης**, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Rosamond, B. (Επιστημονική Επιμέλεια Επαμεινώνδας Μαριάς) (2006). **Θεωρίες Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης**, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα.

Ήφαιστος, Π. (1999). **Θεωρίες Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης**, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα.

*Φόρτος εργασίας
εξαμήνου (σε ώρες)*
Διαλέξεις

Διαλέξεις

39

Φροντιστήρια

0

Αυτοτελής μελέτη

111

Σύνολο

150

1η Εβδομάδα:

- Εισαγωγή στις Θεωρίες Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

2η Εβδομάδα:

- Η Λειτουργική θεωρία του David Mitrany.

3η Εβδομάδα:

- Η Πλουραλιστική θεωρία του Karl Deutsch.

4η Εβδομάδα:

- Η Νεολειτουργική θεωρία του Ernst Haas.

5η Εβδομάδα:

- Η Ομοσπονδιακή θεωρία και ο Altiero Spinelli.

6η Εβδομάδα:

- Θεωρία Οικονομικής Ολοκλήρωσης - Jacob Viner και Bela Balassa.

7η Εβδομάδα:

- Διακυβερνητισμός και ρεαλιστική θεωρία του Stanley Hoffmann.

8η Εβδομάδα:

- Η θεωρία του φιλελεύθερου διακυβερνητισμού του Andrew Moravcsik.

9η Εβδομάδα:

- Εφαρμογή θεωρητικού παραδείγματος: Θεωρία της Κοινωνικής Οικονομίας της Αγοράς, Γερμανία και Ludwig Erhard.

10η Εβδομάδα:

- Εφαρμογή θεωρητικού παραδείγματος: Γαλλία, Charles de Gaulle και Ευρώπη των Πατρίδων.

11η Εβδομάδα:

- Εφαρμογή θεωρητικού παραδείγματος: Νεοφιλελευθερισμός - Συναίνεση της Ουάσιγκτον και Συνθήκη του Μάαστριχτ.
-

12η Εβδομάδα:

- Εφαρμογή θεωρητικού παραδείγματος: Θεωρία της άριστης νομισματικής περιοχής και Οικονομική και Νομισματική Ένωση.
-

13η Εβδομάδα:

- Εφαρμογή θεωρητικού παραδείγματος: Η περίπτωση του Ευρωσκεπτικισμού.
-

Σκοπός Μαθήματος

Η έννοια της βιωσιμότητας κυριαρχεί τόσο στη ζωή των ανθρώπων όσο και στην ατζέντα των κυβερνήσεων και παγκόσμιων οργανισμών διεθνώς. Αποτελεί όμως και ένα πεδίο διαμάχης και αμφισβήτησης των βασικών αρχών και αξιών που πρεσβεύει. Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στις βασικές έννοιες, αξίες και αρχές της βιωσιμότητας, στις δυσκολίες και τα εμπόδια στην εφαρμογή της, καθώς και σε ζητήματα ηθικής που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Παρέχει επίσης πληροφορίες για τη μέτρηση της βιωσιμότητας μέσω συγκεκριμένων δεικτών και πρακτικών, προσφέροντας έτσι τις βάσεις για την κατανόηση της εφαρμογής της σε ένα εύρος πεδίων του δημόσιου, ιδιωτικού και μη-κερδοσκοπικού τομέα. Το μάθημα στηρίζεται σε ένα συνδυασμό τόσο θεωρητικής γνώσης όσο και κριτικής ανάλυσης των πρακτικών των βασικών κλάδων της οικονομίας, όπως ο τουρισμός.

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν απαιτεί γνώσεις από κάποια άλλα μαθήματα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Κατανοεί τις βασικές αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης (BA).
 - Αντιλαμβάνεται τα ηθικά και πολιτικά ζητήματα που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.
 - Αναγνωρίζει τις προκλήσεις στην εφαρμογή και διαχείριση της BA και προτείνει λύσεις για την αντιμετώπισή τους.
 - Αντιλαμβάνεται τα ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή σε εθνικά και τοπικά σχέδια και πολιτικές.
 - Αναγνωρίζει βασικές κριτικές για τη θεωρία της BA.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των απαραίτητων δεξιοτήτων/τεχνολογιών.
 - Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
 - Εργασία σε διεθνές περιβάλλον.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή εξέταση (100% του τελικού βαθμού), η οποία πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου του τμήματος.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Συμπληρωματική βιβλιογραφία	Κοκκώσης, Χ., και Τσάρτας, Π. (2019). Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον (2η έκδοση) , Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.			
-----------------------------	--	--	--	--

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή στην ανάπτυξη και τη ΒΑ

- Εισαγωγή στο μάθημα.
- Η έννοια της ανάπτυξης.
- Βιωσιμότητα: Ποιο είναι το διακύβευμα;
- Σύντομη ιστορική αναδρομή της ΒΑ.

2η Εβδομάδα: Παγκόσμιοι προβληματισμοί και προκλήσεις

- Κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντική καταστροφή.
- Συμμετοχή στα κοινά.
- Υπερκαταναλωτισμός.
- Τα όρια του πλανήτη.

3η Εβδομάδα: Διακυβέρνηση και ΒΑ – Το θεσμικό πλαίσιο

- Η Συνδιάσκεψη της Στοκχόλμης.
- Η Έκθεση Brundtland "Για το Κοινό μας Μέλλον" (1987).
- Η Συνδιάσκεψη του Ρίο.
- Το πρόγραμμα δράσης "Agenda 21".
- Το Πρωτόκολλο του Κιότο (1997).
- Η "Agenda 2030".

4η Εβδομάδα: Εμπλεκόμενα μέρη

- Ποιος έχει την ευθύνη;
- Εμπλεκόμενα μέρη.
- Ηθική και αξίες.

5η Εβδομάδα: Βιώσιμες πρακτικές των επιχειρήσεων

- Βιώσιμη παραγωγή.

- Βιώσιμη κατανάλωση.
 - ΒΑ μέσω CSR.
-

6η Εβδομάδα: Μέτρηση της βιωσιμότητας

- Δείκτες βιωσιμότητας.
 - Πρακτικές, κριτήρια και όρια.
-

7η Εβδομάδα: Οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα - Επιπτώσεις του τουρισμού

- Οικονομικές επιπτώσεις.
 - Κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις.
 - Περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
-

8η Εβδομάδα: ΒΑ και οικονομία

- Ξενοδοχεία all Inclusive.
 - Οικονομική εκμετάλλευση.
 - Μείωση του επιπέδου της φτώχειας μέσω του τουρισμού.
-

9η Εβδομάδα: ΒΑ και κοινωνία

- Τουρισμός για όλους.
 - Community based tourism.
 - Τοπικές κοινωνίες και κυβερνήσεις.
-

10η Εβδομάδα: ΒΑ και περιβάλλον

- Τουρισμός και περιβαλλοντική καταστροφή.
 - Εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
 - Τουρισμός στη φύση.
 - Οικοτουρισμός.
-

11η Εβδομάδα: ΒΑ σε διαφορετικές περιοχές του πλανήτη

- Ανεπτυγμένες χώρες: Η ευθύνη της Ευρώπης.
 - Προκλήσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες.
-

12η Εβδομάδα: Κριτική και προκλήσεις στην εφαρμογή

- Κριτική για την ΒΑ.
 - Δυσκολίες και εμπόδια στην εφαρμογή.
-

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές

Σκοπός Μαθήματος

The course aims at presenting terminology and selected concepts necessary for the comprehension of microeconomics passages in English. It develops strategies in analyzing unknown material and vocabulary within an economics context.

The course gives special emphasis to microeconomics concepts such as “factors of production”, “supply and demand”, “elasticity”, “product and factor markets”, “consumer behaviour”, “production”, “costs”, “market structure”, “environmental economics”, “equity”. Terminology and notions on these fundamental microeconomics issues are presented by means of passages extracted from university textbooks or similar sources. Also, the course teaches elements of language use frequently found in scientific reading. Finally, it focuses on planning and organizing paragraphs, delineates E-mail messages and business letter writing.

A wide range of “Finance and Economics” and “Accounting” texts featuring richness of vocabulary and authenticity of content and style are incorporated. The course, therefore, also targets at Business English vocabulary and spotlights Finance-oriented material. “Vocabulary Building”, “Clarifying Terminology and Expanding Vocabulary”, “Useful Collocations” as well as “From Term to Text” sections blend effectively to solidify students awareness at the sentence and paragraph level.

The recommended textbook is presented and elaborated through tutor guidance.

Supplementary handouts with terminology analysis and visual aids are used for outlining related parameters.

Διδάσκοντες

Παπαϊωάννου Ευγενία (Τζένη)

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=25

Απαιτούμενες γνώσεις

As it is a third or four year optional English course, participation requires at least an introductory course in microeconomics in the students’ native language. It also presupposes English I & II, which are valued as 1st year compulsory courses.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

The learning outcome for students who systematically participate in this course incorporates the following targets:

- Comprehension of microeconomics, finance and accounting passages and vocabulary in English.
 - Development of strategies in analyzing unknown material within an microeconomics or accounting context.
 - Familiarization with complex grammar and high-level use of English.
 - Selection of written forms of language like paragraph and summary writing, E-mails and business letters with a view of improving their writing skills.
- Upon completion of the course students are expected to :
- Materialize group work or pair- work. Be competent in comprehending scientific textbooks and journal articles that make use of microeconomic concepts.
 - Be able to apply terminology and vocabulary in suggested academic work.
 - Unveil the phrasing and content of life-like material used in a daily business environment.

- Function critically in a variety of academic and professional settings.
- Enhance overall competency in English.
- Reach and attain a C1 level linguistic ability.

Τρόπος αξιολόγησης

A. (a) Final Examination (90%)

The final examination is carried out in accordance with the schedule of the examination periods of the department (in February and September). It is based on all components taught in class. Therefore, it includes terminology, vocabulary, comprehension, language use and writing exercises.

(b) Class Assignments (10% of the grade)

Students will receive a grade for a number of assignments which will be completed on an individual basis normally in class. This grade will actually be a weighted average of the mark on all required assignments but one .

These assignments will most probably include:

* In-class tests, which will cover material that has already been taught in class as well as material which has recently been assigned in the language laboratory. The purpose of the exercises, apart from the extra credit given, is to supplement and consolidate material in economics.

Tests are not normally announced in advance. This means that there will be no prior notice of the time of the assignments. Students who willingly participate in the process of assignments but do not complete any mandatory in-class test receive a zero (0) for that assignment. Assignments must be completed on time, during the day in which they are assigned. There will be no make-up tests.

* Oral Participation. The students are kindly expected to participate during the lectures.

(B) Final Examination (100%)

There is a compulsory examination at the end of the course, forming 100% of the assessment of OIK 3401 for those students who do not participate in the class assignments.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Not offered.

Βασικό εγχειρίδιο

Stefan, J. (2016). **English for Students of Economics: Microeconomics (Revised Edition)**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Καραμήτρογλου, Φ. (2018). **Essential Business Terminology For Native Speakers of Greek**, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.

Παπαϊωάννου, Ε. (2019). **Notes: Terminology, Vocabulary, Writing**, Πέθυμο.

<i>Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)</i>	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1st Week: Introduction

Καραμήτρογλου, Κεφ. 2

- Introduction to Microeconomics in English.
- Financial Accounting.

2nd Week: What is Economics?

Stefan, Unit 1

- Text: The Study of Economics – The three problems of economic organization – Economic Systems
- Related terminology and exercises : consumption, distribution, command economy, market economy, mixed economy, consumption goods, investment goods, input-output, invisible hand, normative economics, positive economics, resource allocation, scarcity.
- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit.
- Language use section : prepositions, sentence transformation, noun clauses, phrasal verbs.
- Application: Text – Positive Versus Normative Economics
- Writing: paragraph writing.

3rd Week: Factors of Production

Stefan, Unit 2, Καραμήτρογλου, Κεφ. 2

(a) Factors of Production

- Text: Inputs and Outputs
- Related terminology and exercises : allocative efficiency, capital, derived demand, entrepreneurship, factors of production, durable goods, final goods, intermediate goods, interest, labor, land, marginal product, production possibility frontier, productive efficiency, rate of return on capital, rent, utility, wages.
- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Affixes.
- Language use section : close passage, derivatives, negative inversion, gerunds, phrasal verbs.
- Application: Text – Production Possibility Frontier
- Writing: paragraph.

(b) Cost Accounting

4th Week: Supply and Demand

Stefan, Unit 3

- Text: The Essentials of Supply and Demand
 - Related terminology and exercises : demand curve, excess demand, deregulation, equilibrium point, complementary goods, substitute goods, raw material, regulation, shortage, supply curve, excess supply, surplus, technological innovation.
 - Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Word formation.
 - Language use section : reported speech, phrasal verbs, negative inversion.
 - Application: Text – Movements Along a Curve Versus Shifts of the Curve
 - Writing: paragraph.
-

5th Week: Elasticity

Stefan, Unit 4, Καραμήτρογλου, Κεφ. 1

(a) Elasticity

- Text: Elasticity of Demand and Supply
- Related terminology and exercises : arc elasticity of demand, cross elasticity of demand, elastic demand, elastic supply, inelastic demand, inferior goods, normal goods, income elasticity of demand, price elasticity of demand, price elasticity of supply, revenue, short run, total revenue, unit elasticity.
- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Word formation.
- Language use section: articles, verb tenses, sentence transformations, prepositions.
- Writing: business letter writing.

(b) Financial Markets

6th Week: Product and Factor Markets

Stefan, Unit 5

- Text: The Market Mechanism
 - Related terminology and exercises : asymmetric information, collective bargaining, marginal benefit, marginal cost, market failure, market power, externality, public goods, income distribution, inventory, factor market, product market, poverty rights, public goods.
 - Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Affixes.
 - Language use section: noun clauses, verb tenses, phrasal verbs, error analysis.
 - Application: Text – The Circular Flows in a Market Economy
 - Writing: summary writing.
-

7th Week: Consumer Behaviour

Stefan, Unit 6, Καραμήτρογλου, Κεφ. 1

(a) Consumer Behaviour

- Text : Marginal Utility and Consumer Choice
- Related terminology and exercises : budget constraint, budget line, consumer surplus,

diminishing marginal utility, equilibrium for the individual consumer, expenditure, income effect, indifference curve, marginal rate of substitution, purchasing power, producer surplus, substitution effect, marginal utility, total utility.

- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Word formation.
- Language use section : reported speech, phrasal verbs, gerunds and infinitives.
- Application : Text – Consumer Surplus
- Writing : paragraph.

(b) Mathematics

8th Week: Production

Stefan, Unit 7

- Text: Production Theory
 - Related terminology and exercises : capital-output ratio, constant, diminishing returns, diseconomies of scale, economies of scale, fixed input, isocost line, isoquant, average product, total product, marginal rate of technical substitution, production function, productivity, returns to scale, variable, variable input.
 - Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit, word formation.
 - Language use section: verb tenses, infinitives and gerunds, prepositions, sentence transformations.
 - Application: Text – Isoquants
 - Writing: Business Letters.
-

9th Week: Costs

Stefan, Unit 8, Καραμήτρογλου, Κεφ. 1

(a) Costs

- Text: Cost Concepts
- Related terminology and exercises : accounting, accounting profit, balance sheet, break-even point, average fixed cost, average variable cost, corporation, explicit cost, implicit cost, total cost, equilibrium for a firm, opportunity cost, normal profit, retained earnings.
- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Classifying Costs.
- Language use section: phrasal verbs, reported speech, error analysis.
- Application: Text – The Opportunity Cost of Your University Degree
- Writing: E-mail Messages.

(b) Applied Econometrics

10th Week: Market Structure

Stefan, Unit 9

- Text: Types of Market Structure
- Related terminology and exercises: antitrust policy, cartel, collusion, concentration ratio, imperfect competition, monopolistic competition, perfect competition, duopoly, freedom of entry, monopoly, monopsony, oligopoly, perfect information, market share, market

structure, price discrimination, price leader, price taker, price war, product differentiation.

- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Word formation, Inference.
- Language use section: noun clauses, verb tenses, adverb clauses.
- Application: Text - The Diamond Market
- Writing: E-mail Messages.

11th Week: Environmental Economics

Stefan, Unit 10

- Text: The Economics of Pollution Control
- Related terminology and exercises: acid rain, carbon tax, cooperative equilibrium, fossil fuels, game theory, global warming, greenhouse effect, free goods, free riding, model, Nash equilibrium, social benefit, social cost, sustainability.
- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit, Inference.
- Language use section: phrasal verbs, noun clauses, reported speech, error analysis.
- Application: Text – Game Theory
- Writing: Paragraph.

12th Week: Equity

Stefan, Unit 11

- Text: Income Distribution
- Related terminology and exercises: coefficient, developed country, developing country, equity, frequency distribution, function, Gini coefficient, transfer payments, poverty threshold, standard deviation, standard of living, welfare state.
- Comprehension exercises related to the selected concepts of the unit. Matching. Word Formation.
- Language use section: infinitives and gerunds, prepositions, negative inversion.
- Application: Income Inequality Versus Poverty.

13th Week: Overview

- Overview of the most significant notions in Microeconomics.
 - Preparation for the final examination.
-

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στο θεωρητικό πλαίσιο της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας, επομένως, η κατανόηση θεμελιωδών δομών της διεθνούς οργάνωσης των οικονομικών και πολιτικών σχέσεων και των τάσεων μεταβολής τους καθώς και των διαφορετικών θεωρητικών προσεγγίσεων σε αυτά τα θέματα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου οι διαλέξεις εστιάζουν στην ανάλυση των διεθνών οικονομικών και πολιτικών αλληλεπιδράσεων όπως αυτές προσδιορίζονται ιστορικά σε δεδομένα θεσμικά και κοινωνικά περιβάλλοντα. Κεντρική θέση μέσω της οποίας διαρθρώνεται η ανάλυση είναι ότι η κατανόηση των διεθνών οικονομικές σχέσεων εξαρτάται από την κατανόηση του διεθνούς πολιτικού περιβάλλοντος και το αντίστροφο.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=34

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:
- Να αποκτήσει μία πρώτη αλλά περιεκτική κατανόηση των θεωρητικών αρχών της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας.
 - Να κατανοήσει τις θεμελιώδεις δομές της διεθνούς οργάνωσης των οικονομικών και πολιτικών σχέσεων και τις τάσεις μεταβολής τους.
 - Να κατανοήσει τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις σε αυτά τα θέματα.
 - Να μπορεί να αναλύσει, να κατανοήσει και να εξηγήσει τα βασικά οικονομικά προβλήματα - όπως των προβλημάτων που συνδέονται με την κρίση του 2008 και τις συνέπειες της, καθώς και τις κύριες θεωρητικές συμβολές πάνω σε αυτά, ορθόδοξες και ετερόδοξες. Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
 - Λήψη αποφάσεων.
 - Αυτόνομη εργασία.
 - Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
 - Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
 - Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά την διάρκεια της εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Φροντιστηριακά

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Cohn, H.T. (2009). **Διεθνής Πολιτική Οικονομία: Θεωρία και Πράξη**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Economides S. και Wilson P. (2007). **Ο Οικονομικός Παράγοντας στις Διεθνείς Σχέσεις**, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Krugman, P. και Obstfeld, M. (2015). **Διεθνής Οικονομία. Θεωρία και Πολιτική**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα:

- Εισαγωγή στο αντικείμενο της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας.
- Κράτος, αγορά, η έννοια των συνόρων και των διεθνών ροών μεταξύ των κρατών.

2η Εβδομάδα:

- Συναλλαγματική ισοτιμία, πιστωτικά εργαλεία και διεθνείς αγορές χρήματος.

3η Εβδομάδα:

- Το τρίλημμα οικονομικής πολιτικής στη Διεθνή Πολιτική Οικονομία, οι περιορισμοί του και η πολιτική οικονομία που επάγεται.

4η Εβδομάδα:

- Βασικά στοιχεία της διεθνούς θεσμικής οργάνωσης.
- Παγκοσμιοποίηση, Διεθνείς Οικονομικοί Θεσμοί.

5η Εβδομάδα:

- Το παγκόσμιο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
- Ο κανόνας του χρυσού, μεσοπόλεμος, Βρετανική ηγεμονία.

6η Εβδομάδα:

- Τα διαφορετικά θεωρητικά ρεύματα και ο ρόλος της ισχύος.
 - Ρεαλισμός, φιλελευθερισμός και κριτική προσέγγιση.
-

7η Εβδομάδα:

- Το παγκόσμιο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
-

8η Εβδομάδα:

- Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις και θεσμική οργάνωσή τους.
 - Διεθνείς αλυσίδες παραγωγής.
-

9η Εβδομάδα:

- Διεθνείς χρηματοπιστωτικές σχέσεις και θεσμική οργάνωσή τους.
-

10η Εβδομάδα:

- Οι κρίσεις χρέους μετά το 1980 και η διαχείρισή τους.
-

11η Εβδομάδα:

- Η παγκόσμια κρίση του 2008 και η διαχείρισή της.
-

12η Εβδομάδα:

- Πλούτος και φτώχεια: Το πρόβλημα των ανισοτήτων.
-

13η Εβδομάδα:

- Περιφερειοποίηση και οικονομικός προστατευτισμός.
 - Το πρόβλημα της προστασίας του περιβάλλοντος.
-

Σκοπός Μαθήματος

Ο σκοπός του σεμιναρίου είναι να εφαρμόσουν οι φοιτητές τα εργαλεία που έχουν αποκτήσει στα μαθήματα των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και της Στατιστικής-Οικονομετρίας σε ένα οικονομικό ερώτημα της επιλογής τους. Στις διαλέξεις που θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, θα γίνει προσπάθεια εφαρμογής της οικονομικής θεωρίας στην μελέτη της συμπεριφοράς στατιστικών στοιχείων ή εκτιμητών κάτω από διαφορετικά είδη δεδομένων και μεγέθη του δείγματος. Τμήμα του σεμιναρίου θα αναλωθεί στην παρουσίαση λογισμικών εμπορικού και ανοικτού κώδικα τα οποία και θα πρέπει να υιοθετήσουν σαν εργαλεία ανάλυσης οι φοιτητές. Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο θα έχουν την επιλογή συλλογής δεδομένων με χρήση ερωτηματολογίων εάν δεν επιθυμούν δεδομένα από σχετικές βάσεις. Το σεμινάριο απευθύνεται σε φοιτητές που τους ενδιαφέρει να εμβαθύνουν την γνώση τους στην εφαρμοσμένη στατιστική έρευνα και στις δυνατότητες αξιοποίησης νέων καινοτόμων λογισμικών.

Οι φοιτητές που θα γραφτούν στο σεμινάριο θα πρέπει να ολοκληρώσουν μια εμπειρική εργασία κατά την διάρκεια του εξαμήνου. Η εργασία συμπεριλαμβάνει τα εξής βήματα:

- Εύρεση θέματος που να έχει σχέση με την οικονομική βιβλιογραφία (Econlit).
- Εύρεση βιβλιογραφίας σχετικής με το θέμα.
- Εύρεση δεδομένων για να γίνει η εμπειρική ανάλυση.
- Ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.
- Παρουσίαση και συγγραφή εμπειρικής εργασίας.

Το λογισμικό LimeSurvey

Στο σεμινάριο θα γίνει παρουσίαση του εξυπηρετητή - λογισμικού ανοικτού κώδικα LimeSurvey που είναι ελεύθερα διαθέσιμος στην ακόλουθη ιστοσελίδα <https://www.limesurvey.org> και αναπτύσσεται μέσω συγκεκριμένων ομάδων του διαδικτύου. Με όχημα το συγκεκριμένο λογισμικό θα μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να συντάξουν έρευνες με χρήση ερωτηματολογίων σε πραγματικό χρόνο.

Το σεμινάριο διεκπεραιώνεται σε **δεκατρείς (13)** εβδομάδες συναντήσεων που θα πραγματοποιηθούν στο ΔΙΕΠ και στο Εργαστήριο Η/Υ της Σχολής, ανάλογα τη διαθεσιμότητα τους. Οι συμμετέχοντες θα ενημερώνονται εγκαίρως για την αίθουσα που θα πραγματοποιούνται οι συναντήσεις. Η παρακολούθηση των συναντήσεων είναι **υποχρεωτική** για τους φοιτητές του σεμιναρίου.

Διδάσκοντες

Δράκος Περικλής

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=6

Απαιτούμενες γνώσεις

Για την παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι απαραίτητη η μεγάλη εξοικείωση με υπολογιστές, γνώση της Αγγλικής γλώσσας καθώς και με την στατιστική και με τους στατιστικούς ελέγχους υποθέσεων. Επίσης, απαιτείται εξοικείωση με το πολλαπλό γραμμικό υπόδειγμα παλινδρόμησης και τους ελέγχους ατομικών συντελεστών και των γραμμικών τους περιορισμών. Λόγω της φύσης του σεμιναρίου που αφορά σε μεγάλο τμήμα του, την εφαρμοσμένη στατιστική και οικονομετρία, είναι απαραίτητο οι φοιτητές που θα επιλεγούν από τον διδάσκοντα να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα μαθήματα Στατιστική ΙΙ (ΟΙΚ1006), Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές ΙΙ (ΟΙΚ2501), Οικονομετρία Ι (ΟΙΚ2003) και Μαθηματικά Ι (ΟΙΚ1001).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες Τρόπος αξιολόγησης

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να έχει χρησιμοποιήσει λογισμικό στατιστικής ανάλυσης (εμπορικού αλλά και ανοικτού κώδικα) και να διακρίνει την σύνδεση τους με την στατιστική, την οικονομετρία και μαθήματα που κάνουν ευρεία χρήση ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης στις οικονομικές επιστήμες.
- Να έχει αποκτήσει γνώση των αρχών στατιστικών και οικονομετρικών λογισμικών από θεωρητική και από πρακτική άποψη.
- Να μπορεί να περιγράψει και να ερμηνεύει σύνθετα αποτελέσματα στατιστικών εννοιών, ελέγχων υποθέσεων και ειδικών οικονομετρικών προβλημάτων.
- Να μπορεί να σχεδιάσει ένα ερωτηματολόγιο.
- Να μπορεί να καταρτίσει, να κωδικοποιήσει και να αναλύσει ένα ερωτηματολόγιο ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι:

- Αυτόνομη εργασία.
- Ομαδική εργασία.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται **συνδυαστικά** από την γραπτή εργασία και την προφορική παρουσίαση των κυριότερων αποτελεσμάτων της στην τάξη. Η προφορική παρουσίαση θα γίνει στις **δύο τελευταίες εβδομάδες** των μαθημάτων, (με υποχρεωτική χρήση λογισμικού παρουσίασης), ενώ η γραπτή εργασία πρέπει να παραδοθεί την **τελευταία μέρα** της κανονικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (Φεβρουαρίου ή Ιουνίου).

Οδηγίες για την Εργασία:

Η εργασία πρέπει να αφορά την μελέτη της συμπεριφοράς κάποιου οικονομικού ή στατιστικού προβλήματος ή μεθόδου εκτίμησης-ανάλυσης δεδομένων κάτω από πραγματικές συνθήκες αγοράς. Για την πραγματοποίηση της εργασίας, οι φοιτητές δύναται να **γράψουν και απαιτούμενο κώδικα** σε HTML, Eviews, SPSS, Gretl, ο οποίος θα περιλαμβάνει την εκτέλεση ή υπολογισμό συγκεκριμένων στατιστικών δεδομένων που συνοψίζουν τα αποτελέσματα και γραφήματα. Ο κώδικας αυτός θα είναι μέρος της γραπτής εργασίας ως **παράρτημα** και όχι στο κύριο κείμενο. Οι φοιτητές πρέπει να **προτείνουν** ένα συγκεκριμένο θέμα για την εργασία τους κατά την διάρκεια των πρώτων συναντήσεων και σε καμία περίπτωση μετά την **πέμπτη** συνάντηση. Θέματα εργασιών που έχουν δοθεί τα δύο προηγούμενα έτη **δεν επιτρέπονται**. Η γραπτή εργασία που θα παραδοθεί στο τέλος του εξαμήνου θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη:

- Περίληψη: Θα περιγράφεται ο σκοπός της εμπειρικής εργασίας.
 - Θεωρία: Βασικές υποθέσεις του οικονομικού προβλήματος ή της έρευνας. Περιγραφή για τις επιπτώσεις που προκύπτουν στην ανάλυση- εκτίμηση των δεδομένων.
 - Περιγραφή της ανάλυσης: υποδείγματα, τιμές παραμέτρων, μέγεθος δείγματος, αριθμός προσομοιώσεων κ.λπ.
 - Αποτελέσματα: πίνακες, γραφήματα, σχόλια.
 - Συμπεράσματα της εμπειρικής εργασίας.
 - Βιβλιογραφία.
 - Παράρτημα με κώδικα που τυχόν χρησιμοποιήθηκε ή εντολές λογισμικού.
- Περισσότερες πληροφορίες για την δομή της εργασίας βρίσκονται στη ιστοσελίδα του σεμιναρίου στον ιστότοπο moodle του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.
- ### Ενδεικτικές Εργασίες Παλιότερων Ετών:
- Προσδιοριστικοί παράγοντες της τιμής πώλησης των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων.

- Η επίδραση της παγκοσμιοποίησης στη διανομή του εισοδήματος.
- Μια εμπειρική ανάλυση των παραγόντων της διεθνούς τουριστικής ζήτησης, Η περίπτωση της Ελλάδας.
- Οι διαταραχές του πετρελαίου, το χρηματιστήριο, η οικονομική δραστηριότητα και η απασχόληση στην Ελλάδα.
- Συγκριτική μελέτη για τις μακροχρόνιες επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Ύπαρξη ημερολογιακών ανωμαλιών στον δείκτη του χρηματιστηρίου του Λονδίνου FTSE100.
- Εισοδηματική ανισότητα στις PIGS.
- Καθοριστικοί παράγοντες της εγκληματικότητας. Δεδομένα Eurostat, 27 χώρες ΕΕ 2000-2007.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Εργαστηριακή άσκηση και φροντιστήριο.

Βασικό εγχειρίδιο

Δράκος, Π. (2016). **Σημειώσεις στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές III**, Ρέθυμνο.

(2016). **Gretl: Gnu Regression, Econometrics and Time-series Library**, <http://gretl.sourceforge.net/win32/>,

(2016). **LimeSurvey: Advanced Online Survey System**, http://manual.limesurvey.org/wiki/LimeSurvey_Manual/el,

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Kleiber, C. and Zeileis, A. (2008). **Applied Econometrics with R**, Springer,

Γναρδέλλης, Χ. (2013). **Ανάλυση Δεδομένων με το IBM SPSS Statistics 21**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Δριτσάκη, Μ.Ν. και Δριτσάκη, Χ.Ν. (2013). **Εισαγωγή στην Οικονομετρία**, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

<i>Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)</i>	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	47	30	83	160

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα Συναντήσεων: Διαδικασία της Εμπειρικής Έρευνας

- Περιγραφή και στόχοι του σεμιναρίου.
- Εγκατάσταση του λογισμικού Eviews - Gretl και η χρήση της βοήθειας help.
- Βασικές πράξεις και δημιουργία σύνθετων αρχείων δεδομένων.
- Βασικές συναρτήσεις και μαθηματικές σταθερές.

2η Εβδομάδα Συναντήσεων: Μετασχηματισμοί Σειρών, Συναρτήσεις και Δυναμικά Γραφήματα

- Είδη μεταβλητών και παραμετρική ανάλυση.
- Μετασχηματισμοί σειρών και στατιστικές συναρτήσεις.
- Συναρτήσεις κατανομών τυχαίων μεταβλητών.
- Δυναμικά γραφήματα: plot και ιστογράμματα.

3η Εβδομάδα Συναντήσεων: Eviews - Gretl για Προχωρημένους I

- Δημιουργία μητρώων και πράξεις με μήτρες.
- Εισαγωγή δεδομένων από αρχεία κειμένου (προβλήματα - τεχνικές).
- Οικονομετρικά προβλήματα.
- Η χρήση της συνάρτησης ls για την εκτίμηση του πολλαπλού γραμμικού υποδείγματος παλινδρόμησης.

4η Εβδομάδα Συναντήσεων: Eviews - Gretl για Προχωρημένους II

- Έλεγχοι καταλοίπων.
- Έλεγχοι Σταθερότητας.
- Έλεγχοι Αυτοσυσχέτισης - Ετεροσκεδαστικότητας.
- Τάσεις και Κινητός Μέσος.

5η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση LimeSurvey I

- Ποιοτικές Μεταβλητές.
- Κατασκευή και κωδικοποίηση ερωτηματολογίων.
- Κατασκευή online surveys με κώδικα στον εξυπηρετητή LimeSurvey του τμήματος Ι.

6η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση LimeSurvey II

- Κατασκευή online surveys με κώδικα στον εξυπηρετητή LimeSurvey του τμήματος II.
- Εξαγωγή δεδομένων από LimeSurvey σε εμπορικά και λογισμικά ανοικτού κώδικα.
- Αυτόματη περιγραφική ανάλυση ερωτηματολογίων.

7η Εβδομάδα Συναντήσεων: Eviews - Gretl για Προχωρημένους III

- Χρήση Ψευδο-μεταβλητών και προβλήματα.
- Το πρόβλημα της πολυσυγγραμμικότητας.
- Χρονοσειρές και έλεγχος μοναδιαίας ρίζας.

8η Εβδομάδα Συναντήσεων: Δεδομένα PANEL - Συζήτηση για την Πρόοδο των Εργασιών

- Εισαγωγή και μετασχηματισμός δεδομένων.
- Εκτίμηση δεχόμενων PANEL.
- Συζήτηση για την πρόοδο των εργασιών - Παρουσίαση αποτελεσμάτων.

9η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συστήματα Εξισώσεων και Παρουσίαση Διαφορετικών Μεθόδων Εκτίμησης - Συζήτηση για την Πρόοδο των Εργασιών

- Συστήματα Εξισώσεων - Παράδειγμα Συστήματος ζήτησης.
- Εκτίμηση με μέθοδο SURE.
- Επιβολή και ενσωμάτωση περιορισμών στις εξισώσεις.
- Πρόοδος των εργασιών και απορίες.

10η Εβδομάδα Συναντήσεων: Πολυμεταβλητή Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ερωτηματολογίων

- Συσχετίσεις μεταβλητών ποσοτικών και μη.
- Πίνακας διπλής εισόδου (ή πίνακας σύμπτωσης).
- Ανάλυση διακύμανσης επαναλαμβανόμενων μετρήσεων.
- Πρόοδος Εργασιών και απορίες.

11η Εβδομάδα Συναντήσεων: Τεχνικές Παρουσίασης - Πρόοδος Εργασιών

- Παρουσίαση λογισμικών **ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ** ανοικτού και εμπορικού κώδικα.
- Τεχνικές μεταφοράς αντικειμένων και κειμένου σε διαφορετικά πακέτα παρουσιάσεων.
- Έλεγχος αποτελεσμάτων της εμπειρικής εργασίας.

12η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση Εργασιών - Μοντέλων Παλινδρόμησης I

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην κατανόηση και τη μελέτη των οικονομικών συστημάτων μέσα από μια οπτική πολιτικής οικονομίας. Μια οπτική πολιτικής οικονομίας δίνει τη δυνατότητα εμβάθυνσης σε θέματα συγκριτικών οικονομικών συστημάτων μέσα από τη μελέτη και την ανάλυση παραγόντων που σχετίζονται με τις οικονομικές σχέσεις, τους πολιτικούς θεσμούς, την ιδεολογία και τις κοινωνικές συνθήκες που ενυπάρχουν μέσα στο εκάστοτε οικονομικό σύστημα, ενώ δίνει τη δυνατότητα τοποθέτησης της ανάλυσης σε ένα ευρύ κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο. Το περιεχόμενο του μαθήματος θα επικεντρωθεί στα δύο μεγάλα οικονομικά συστήματα που απασχόλησαν το μεγαλύτερο μέρος της πολιτικής και κοινωνικοοικονομικής ιστορίας του 20ού αιώνα στην Ευρώπη, δηλαδή το καπιταλιστικό σύστημα της ελεύθερης αγοράς και το κεντρικά σχεδιασμένο σύστημα του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση, καθώς επίσης και στις μεταβάσεις που συντελέστηκαν τόσο σε ιστορικό χρόνο, δηλαδή από το φεουδαρχικό στο καπιταλιστικό σύστημα τον 18ο-19ο αιώνα, όσο και στη σύγχρονη περίοδο, από τα κεντρικά σχεδιασμένες οικονομίες της Σοβιετικής Ένωσης στο οικονομικό σύστημα της ελεύθερης αγοράς, μετά το 1989. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστούν επίσης η προσέγγιση του τρίτου δρόμου και το οικονομικό σύστημα της Σουηδίας, η Ε.Ε. και η Ευρωζώνη ως οικονομικά συστήματα, καθώς και οι σύγχρονες εξελίξεις στην παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία.

Μέσα από τις παραδόσεις, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τα κριτήρια ταξινόμησης των οικονομικών συστημάτων, να εμβαθύνουν στην ανάλυση και αξιολόγηση πραγματικών οικονομικών συστημάτων και να στοχαστούν γύρω από τις λύσεις που προτείνονται στο πλαίσιο διαφορετικών οικονομικών συστημάτων, καθώς επίσης και για τα προβλήματα ή τις προκλήσεις που αυτά αντιμετωπίζουν. Θα έχουν επίσης την ευκαιρία να αντιληφθούν ότι ένα οικονομικό σύστημα μπορεί να εμφανίζεται με διαφορετικές μορφές σε κάθε χώρα, περιοχή ή ιστορική περίοδο, καθώς επίσης και να εξελίσσεται στην πάροδο του χρόνου, ανταποκρινόμενο στις εκάστοτε κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Επειδή ακριβώς υπάρχουν οικονομικά προβλήματα που εξακολουθούν να απασχολούν την παγκόσμια και την ελληνική οικονομία, η αναζήτηση για ένα βιώσιμο αλλά και ανθρώπινο οικονομικό σύστημα εμφανίζεται και σήμερα εξαιρετικά σημαντική και επίκαιρη.

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο τμήμα.

Τρόπος αξιολόγησης

Η τελική βαθμολογία του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις. Συμπληρωματικά: θα υπάρχει η δυνατότητα προαιρετικής εργασίας (ομαδικής και ατομικής), κατόπιν συζήτησης για το θέμα.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Μαραγκός, Γ. (2013). **Συγκριτικά Οικονομικά Συστήματα**, Εκδόσεις Μέθεξις, Θεσσαλονίκη.

Heilbroner, R.L. και Mildberg, W. (2010). **Η Γένεση της Οικονομικής Κοινωνίας**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Bowles, S. και Edwards, R. (2003). **Κατανοώντας τον Καπιταλισμό**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Polanyi, K. (2001). **Ο Μεγάλος Μετασχηματισμός: Οι Πολιτικές και Κοινωνικές Απαρχές του Καιρού μας**, Εκδόσεις Νησίδες, Θεσσαλονίκη.

Μαραγκός, Γ. και Μπιτζένης, Α. (2007). **Τα Οικονομικά της Μετάβασης**, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Πελαγίδης, Θ. & Χαζάκης, Κ. (επιμ.) (2009). **Η Πολιτική Οικονομία της Μετάβασης**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Lane, D. και Myant, M. (eds.) (2007). **Varieties of Capitalism in Post-communist Countries**, Palgrave Macmillan, Basingstoke, Hampshire.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή: Η σημασία της μελέτης των συγκριτικών οικονομικών συστημάτων

Μαραγκός, Κεφάλαιο 1; Heilbroner και Mildberg, Κεφάλαιο 1.

- Τι εννοούμε με την έννοια του οικονομικού συστήματος.
- Η προσέγγιση της πολιτικής οικονομίας στην ανάλυση των συγκριτικών οικονομικών συστημάτων.
- Ποια στοιχεία κρίνονται σημαντικά για την κατανόηση και τη μελέτη των οικονομικών συστημάτων.

- Γιατί έχει σημασία η μελέτη των συγκριτικών οικονομικών συστημάτων.

2η εβδομάδα: Συγκριτικά οικονομικά συστήματα: αναλυτικό πλαίσιο

Μαραγκός, Κεφάλαιο 2; Bowles και Edwards. Κεφάλαιο 2.

- Αναλυτικά εργαλεία στη μελέτη των συγκριτικών οικονομικών συστημάτων.
- Οι έννοιες της συνέπειας και της βιωσιμότητας.
- Κριτήρια ταξινόμησης και αξιολόγησης των οικονομικών συστημάτων.
- Η τρισδιάστατη προσέγγιση στην οικονομική και η σημασία της στη μελέτη των οικονομικών συστημάτων.
- Οι αξίες της αποτελεσματικότητας, δημοκρατίας, δικαιοσύνης.

3η Εβδομάδα: Ιστορικές μεταβάσεις: Η μετάβαση από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό και ο μεγάλος μετασχηματισμός

Heilbroner, και Mildberg, Κεφάλαιο 3; Polanyi, Κεφάλαια 4-6.

- Η φεουδαρχία ως οικονομικό σύστημα και οι παράγοντες που το οδήγησαν σε σταδιακή παρακμή / κατάρρευση.
- Η μετάβαση από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό.
- Οι νέοι θεσμοί που συντέλεσαν στην ανάπτυξη της οικονομίας της αγοράς.
- Ο μεγάλος μετασχηματισμός και η δημιουργία της κοινωνίας της αγοράς.
- Η διπλή κίνηση στο έργο του Karl Polanyi.

4η εβδομάδα: Το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα της ελεύθερης αγοράς

Μαραγκός, Ενότητα I; Heilbroner και Mildberg, Κεφάλαιο 8.

- Η κλασική φιλελεύθερη άποψη και η φιλελεύθερη παρεμβατική άποψη για τον καπιταλισμό της αγοράς.
- Οικονομική και πολιτική δομή, ιδεολογία, εξωτερικό περιβάλλον και μεταρρυθμιστική πολιτική στον καπιταλισμό.
- Συνέπεια και βιωσιμότητα του καπιταλισμού.
- Η ανάπτυξη του σύγχρονου καπιταλισμού στην Ευρώπη.

5η εβδομάδα: Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωζώνη ως οικονομικά συστήματα

Μαραγκός, Κεφάλαιο 5.

- Οικονομική και πολιτική δομή, ιδεολογία, μεταρρυθμίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη.
- Η συνθήκη και τα κριτήρια Μάαστριχτ.
- Οι προκλήσεις από την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος.
- Η μακροοικονομική πολιτική της Ευρωζώνης και οι επιπτώσεις της. Συνέπεια και βιωσιμότητα.
- Μπορούν η Ε.Ε. και η Ευρωζώνη να θεωρηθούν ενιαία και ομοιογενή οικονομικά

συστήματα;

- Η κρίση χρέους στην Ευρωζώνη και οι επιπτώσεις στις οικονομίες των κρατών-μελών.

6η εβδομάδα: Ο τρίτος δρόμος και το παράδειγμα της οικονομίας της Σουηδίας

Μαραγκός, Κεφάλαιο 6.

- Η προσέγγιση του τρίτου δρόμου στην περίπτωση της Σουηδίας.
- Αρχικές συνθήκες, στόχοι και η μετάβαση στον τρίτο δρόμο.
- Οικονομική, πολιτική, ιδεολογική δομή, εξωτερικό περιβάλλον και μεταρρυθμίσεις στη Σουηδία.
- Τα αποτελέσματα από την υιοθέτηση της προσέγγισης του τρίτου δρόμου.
- Η απόφαση για την ένταξη στην Ε.Ε. και οι μεταρρυθμίσεις που συντελέστηκαν.
- Οι επιπτώσεις από την είσοδο στην Ε.Ε. και η εγκατάλειψη της προσέγγισης του τρίτου δρόμου.
- Συμπεράσματα και η κατάσταση σήμερα.

7η εβδομάδα: Κεντρικός σχεδιασμός και το σοσιαλιστικό οικονομικό σύστημα της Σοβιετικής Ένωσης

Μαραγκός, Ενότητα II και Κεφάλαιο 7; Heilbroner και Mildberg, Κεφάλαιο 11.

- Οικονομική, πολιτική και ιδεολογική δομή του οικονομικού συστήματος του κεντρικού σχεδιασμού.
- Συνέπεια και βιωσιμότητα στον σοσιαλισμό.
- Το σοσιαλιστικό οικονομικό σύστημα της Σοβιετικής Ένωσης: από υπερδύναμη στην κατάρρευση.
- Δομή, εξωτερικό περιβάλλον και μεταρρυθμίσεις.
- Συνέπεια και βιωσιμότητα στην Σοβιετική Ένωση.

8η εβδομάδα: Οι μεταρρυθμίσεις στο σοσιαλιστικό σύστημα

Μαραγκός, Κεφάλαια 8-10

- Οι μεταρρυθμίσεις Liberman - Kosygin.
- Το σοσιαλιστικό μοντέλο των περιορισμένων σχέσεων αγοράς και οι αλλαγές στην οικονομική δομή.
- Οι μεταρρυθμίσεις του Γκορμπατσόφ και η περεστρόικα.
- Οι αλλαγές στην οικονομική, πολιτική και ιδεολογική δομή.
- Ο ρόλος του εξωτερικού περιβάλλοντος στην έκβαση και επιτυχία των μεταρρυθμίσεων.
- Η σοσιαλιστική εργατική αυτοδιαχείριση στη Γιουγκοσλαβία.
- Συνέπεια και βιωσιμότητα στις μεταρρυθμίσεις της Σοβιετικής Ένωσης.

9η εβδομάδα: Σύγχρονες μεταβάσεις: Η διαδικασία μετάβασης από τον κεντρικό σχεδιασμό στο σύστημα της ελεύθερης αγοράς

Μαραγκός, Ενότητα III; Heilbroner και Mildberg, Κεφάλαιο 11.

- Τα πρωτογενή στοιχεία της μεταβατικής διαδικασίας.
- Ο ρόλος των αρχικών συνθηκών.
- Η ταχύτητα της διαδικασίας μετάβασης.
- Πολιτική δομή και οικονομική ανάλυση της μετάβασης.
- Τα δευτερογενή στοιχεία της μεταβατικής διαδικασίας.
- Η απελευθέρωση των τιμών.
- Τρόποι και διαδικασίες ιδιωτικοποιήσεων.
- Μακροοικονομική πολιτική.
- Διεθνείς οικονομικές σχέσεις.
- Κοινωνική πολιτική.
- Εναλλακτικά μοντέλα της διαδικασίας μετάβασης.

10η εβδομάδα: Η διαδικασία μετάβασης μέσω της θεραπείας σοκ Μαραγκός, Κεφάλαιο 11.

- Λόγοι για την επιλογή της διαδικασίας μετάβασης μέσω της θεραπείας σοκ.
- Χώρες στις οποίες εφαρμόστηκε.
- Η ιδεολογική βάση της μετάβασης μέσω θεραπείας σοκ.
- Πολιτική δομή και οικονομική ανάλυση.
- Οι επιπτώσεις από την άμεση απελευθέρωση των τιμών.
- Η διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων.
- Μακροοικονομική πολιτική και διεθνείς οικονομικές σχέσεις.
- Μελέτες περιπτώσεων της θεραπείας σοκ στις χώρες όπου εφαρμόστηκε: Βουλγαρία, Τσεχοσλοβακία, Ρωσία.
- Συμπεράσματα και η κατάσταση σήμερα.

11η εβδομάδα: Η σταδιακή διαδικασία μετάβασης: προληπτική θεραπεία Μαραγκός, Κεφάλαιο 12.

- Λόγοι για την επιλογή της σταδιακής διαδικασίας μετάβασης.
- Χώρες στις οποίες εφαρμόστηκε.
- Η ιδεολογική βάση της σταδιακής διαδικασίας μετάβασης.
- Πολιτική δομή και οικονομική ανάλυση.
- Οι επιπτώσεις από τη σταδιακή απελευθέρωση των τιμών.
- Η διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων.
- Μακροοικονομική πολιτική και διεθνείς οικονομικές σχέσεις.
- Μελέτες περιπτώσεων της σταδιακής μετάβασης στις χώρες όπου εφαρμόστηκε: Ρουμανία, Σλοβενία και Ουγγαρία.
- Συμπεράσματα και η κατάσταση σήμερα.

12η εβδομάδα: Σύγχρονες εξελίξεις και προοπτικές Heilbroner, και Mildberg, Κεφάλαια 12-15.

- Σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις:

- Παγκοσμιοποίηση, Χρηματιστικοποίηση, Κοινωνική ανισότητα, Οικονομική κρίση, Ο ρόλος της τεχνολογίας και η κοινωνία της πληροφορίας.
- Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν την ευκαιρία να στοχαστούν κριτικά για το εάν βρισκόμαστε σήμερα σε μια διαδικασία εξελικτικής μετάβασης προς ένα οικονομικό σύστημα που διαφοροποιείται από τον καπιταλισμό της ελεύθερης αγοράς όπως τον γνωρίζουμε, καθώς και το πώς θα μπορούσε ενδεχομένως να μοιάζει ένα τέτοιο σύστημα. Σκοπός δεν είναι να δοθούν τελικές απαντήσεις, αλλά η κριτική ανασκόπηση με βάση τα όσα εξετάσαμε κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

13η Εβδομάδα:Σύνοψη και ανακεφαλαίωση

Heilbroner, και Mildberg, Κεφάλαιο 15.

- Στην τελευταία συνάντηση του μαθήματος θα επιχειρηθεί μια σύνοψη και ανακεφαλαίωση των όσων εξετάσαμε κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, θα συζητηθούν συμπεράσματα καθώς και απορίες, και θα γίνει προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις.
-

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση της φύσης και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και η κατανόηση σε βάθος της λειτουργίας της ΕΕ ως Κοινότητας δικαίου η οποία διαμορφώνει νομικά δεσμευτικούς κανόνες που εφαρμόζονται στην δημόσια και ιδιωτική σφαίρα των κρατών μελών της ΕΕ. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις κλασικές ενωσιακές ελευθερίες, στις αρχές που διέπουν τη σχέση μεταξύ δικαίου της ΕΕ και εθνικού δικαίου και στις βασικές αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν σε βάθος τον πολυδιάστατο ρόλο του δικαίου της ΕΕ και τα βασικά του χαρακτηριστικά. Η διδασκαλία του μαθήματος στοχεύει να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με γενικές ικανότητες/δεξιότητες στην προαγωγή της κριτικής θεώρησης, της ερευνητικής προσπάθειας, της ανάπτυξης δημιουργικής σκέψης, της αυτόνομης εργασίας και της καλλιέργειας συνεργατικής προσπάθειας. Για το Δικαστήριο της ΕΕ (ΔΕΕ) και το Γενικό Δικαστήριο της ΕΕ θα παρέχονται ηλεκτρονικά κείμενα με αποφάσεις των εν λόγω Δικαστηρίων και έτσι μέσω της νομολογίας θα απαντώνται ζητήματα που εξετάζονται στο μάθημα. Επιπλέον μέσα από την κριτική ανάλυση της νομολογίας του ΔΕΕ θα επιχειρείται κάθε φορά να αναδειχθεί η φύση, οι νομικές αρχές, η ιεραρχία, ο τύπος και οι ουσιαστικές ρυθμίσεις του δικαίου της ΕΕ.

Διδάσκοντες

Μαργαρίτης Κωνσταντίνος

Απαιτούμενες γνώσεις

Το συγκεκριμένο μάθημα δεν έχει προαπαιτούμενα.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση:
- να γνωρίζει την ιστορική πορεία θέσπισης/αναθεώρησης των Συνθηκών («συνταγματική» ιστορία της Ένωσης)
 - να κατανοήσει τις βασικές συνταγματικές αρχές της Ένωσης και τον τρόπο εφαρμογής τους
 - να εμπεδώσει τη λειτουργία κλασικών ενωσιακών ελευθεριών
 - να κατανοήσει την έννοια του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση
 - να αντιληφθεί τις βασικές έννοιες και αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού στην Ένωση και την εφαρμογή τους
 - να επικοινωνήσει τη γνώση αυτή με διάρθρωση ορθά δομημένων επιχειρημάτων

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στη βάση τελικών εξετάσεων.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Πλιάκος, Α. (2018). **Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Θεσμικό και**

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Σπηλιόπουλος, Ο. (2020). **Οικονομικό Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα.

Chalmers, D., Davies, G., Monti, G., Heyvaert, V (2024). **European Union Law (5th edition)**, Cambridge University Press, Cambridge.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή στην έννομη τάξη της ΕΕ

2η Εβδομάδα: Στόχοι και αξίες της Ένωσης, κατανομή αρμοδιοτήτων, πηγές και διακρίσεις ενωσιακού δικαίου

3η Εβδομάδα: Αρχή αμέσου αποτελέσματος (οριζόντιου – κάθετου), αρχή της σύμφωνης με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνείας

4η Εβδομάδα: Αρχή της υπεροχής του ενωσιακού δικαίου, προϋποθέσεις αστικής ευθύνης του κράτους μέλους

5η Εβδομάδα: Το κράτος δικαίου στην ΕΕ

6η Εβδομάδα: Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών

κατάργηση εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών, απαγόρευση εσωτερικής φορολογίας που εισάγει διάκριση, απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών στις εισαγωγές και στις εξαγωγές

7η Εβδομάδα: Ελεύθερη μεταφορά κεφαλαίων

8η Εβδομάδα: Ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων

ιθαγένεια της Ένωσης και απορρέοντα δικαιώματα, γενική ελευθερία μετακίνησης, ειδικότερα εργαζομένων, περιορισμοί, δικαίωμα διαμονής

9η Εβδομάδα: Ελευθερία εγκατάστασης και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών

10η Εβδομάδα:Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ με έμφαση στα οικονομικά και κοινωνικά

11η Εβδομάδα:Αρχές δικαίου του ανταγωνισμού (απαγορευμένες συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων)

12η Εβδομάδα:Αρχές δικαίου του ανταγωνισμού (καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπίζουσας θέσης

13η Εβδομάδα:Επαναληπτική διάλεξη και προετοιμασία για τις εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Ως βασικός σκοπός τίθεται η κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα, η ανάδειξη του πολυδιάστατου ρόλου του σε οικονομικό, κοινωνικό, και περιβαλλοντικό επίπεδο και η διερεύνηση των μηχανισμών λειτουργίας του αγροτροφικού συστήματος σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η επίτευξη του εν λόγω σκοπού επιχειρείται μέσω της παρουσίασης πέντε θεματικών ενότητων. Στην πρώτη θεματική ενότητα παρουσιάζεται η ιστορική διαδρομή της γεωργίας από τις απαρχές του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Στη δεύτερη θεματική ενότητα αναδεικνύεται η σημασία των φυσικών, διαρθρωτικών και οικονομικών ιδιομορφιών του αγροτικού τομέα. Η επίγνωση των εν λόγω ιδιομορφιών έχει κρίσιμη σημασία, διότι η προσπάθεια που καταβάλλεται ώστε αυτές να αντιμετωπιστούν, μέσω των εφαρμογών της επιστήμης και της τεχνολογίας, συγκροτεί τη βάση για τη διαμόρφωση των σχέσεων του αγροτικού τομέα με τη βιομηχανία και τις υπηρεσίες. Συγχρόνως, οι ιδιομορφίες αυτές συνιστούν και την αφετηρία θεωρητικών προσεγγίσεων για το αγροτροφικό σύστημα γενικότερα. Στην τρίτη θεματική ενότητα αναδεικνύεται ο πρωταρχικός ρόλος (παραγωγή τροφίμων), αλλά και του ευρύτερου οικονομικού και περιβαλλοντικού ρόλου του αγροτικού τομέα. Στην τέταρτη θεματική ενότητα αναδεικνύονται οι βασικές κινητήριες δυνάμεις του αγροτροφικού συστήματος σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο και του τρόπου με τον οποίο αυτές εκφράζονται στις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις. Ο ιδιόμορφος χαρακτήρας και ο πολυδιάστατος ρόλος του αγροτικού τομέα, καθώς και οι κινητήριες δυνάμεις του παγκόσμιου αγροτροφικού συστήματος, οριοθετούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει ο αγροτικός τομέας και το ευρύτερο αγροτροφικό σύστημα στην Ελλάδα. Η ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα της Ελλάδας και το κατά πόσο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ανωτέρω πλαισίου συνιστούν την πέμπτη θεματική ενότητα.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=30

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν απαιτεί γνώσεις από κάποια άλλα μαθήματα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συγκροτούνται από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Α. **Όσον αφορά στο επίπεδο των γνώσεων**, ως βασικός σκοπός του αντικειμένου τίθεται η κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα, η ανάδειξη του πολυδιάστατου ρόλου του σε οικονομικό, κοινωνικό, και περιβαλλοντικό επίπεδο και η διερεύνηση των μηχανισμών λειτουργίας του αγροτροφικού συστήματος σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Η επίτευξη του εν λόγω σκοπού επιχειρείται μέσω της ανάπτυξης των βασικών θεωριών για το εκάστοτε θέμα, των πρόσφορων μεθοδολογικών προσεγγίσεων καθώς και της παροχής των βασικών στατιστικών δεδομένων. Το αντικείμενο εκτείνεται σε πέντε θεματικές ενότητες: Στην πρώτη θεματική ενότητα παρουσιάζεται η ιστορική διαδρομή της γεωργίας από τις απαρχές του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Στη δεύτερη θεματική ενότητα αναδεικνύεται η σημασία των φυσικών, διαρθρωτικών και οικονομικών ιδιομορφιών του αγροτικού τομέα. Η επίγνωση των εν λόγω ιδιομορφιών έχει κρίσιμη σημασία, διότι η προσπάθεια που καταβάλλεται ώστε αυτές να αντιμετωπιστούν, μέσω των εφαρμογών της επιστήμης και της τεχνολογίας, συγκροτεί τη βάση για τη διαμόρφωση των σχέσεων του αγροτικού τομέα με τη μεταποίηση και τις υπηρεσίες. Συγχρόνως, οι ιδιομορφίες αυτές συνιστούν και την αφετηρία των θεωρητικών προσεγγίσεων για το αγροτροφικό σύστημα γενικότερα.

Στην τρίτη θεματική ενότητα αναδεικνύεται ο πρωταρχικός ρόλος (παραγωγή τροφίμων), αλλά και του ευρύτερου οικονομικού και περιβαλλοντικού ρόλου του αγροτικού τομέα. Στην τέταρτη θεματική ενότητα αναδεικνύονται οι βασικές κινητήριες δυνάμεις του αγροτροφικού συστήματος σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο και του τρόπου με τον οποίο αυτές εκφράζονται στις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις.

Ο ιδιόμορφος χαρακτήρας και ο πολυδιάστατος ρόλος του αγροτικού τομέα, καθώς και οι κινητήριες δυνάμεις του παγκόσμιου αγροτροφικού συστήματος, οριοθετούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει ο αγροτικός τομέας και το ευρύτερο αγροτροφικό σύστημα στην Ελλάδα. Η ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα της Ελλάδας και το κατά πόσο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ανωτέρω πλαισίου συνιστούν την πέμπτη θεματική ενότητα.

Β. Όσον αφορά στις δεξιότητες, επιδιώκεται η απόκτηση της δεινότητας για εφαρμογή των ανωτέρω γνώσεων σε θεωρητικό-ακαδημαϊκό και επαγγελματικό επίπεδο.

Επιδιώκεται η δεινότητα στην εφαρμογή των γνώσεων να μπορεί να εκφραστεί σε ποικιλία καταστάσεων και συνθηκών. Με τις αποκτηθείσες δεξιότητες είναι δυνατόν να διαχειρισθούν θέματα που αφορούν:

- Την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και του αγροτροφικού ζητήματος σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- Τη συμβολή του αγροτροφικού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη.
- Την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.
- Την περιβαλλοντική διάσταση των δραστηριοτήτων του αγροτροφικού συστήματος.
- Την εφαρμογή και αξιοποίηση της ΚΑΠ.
- Τη λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών.
- Την προσαρμογή των οικονομικών γνώσεων στις ιδιομορφίες του πρωτογενούς τομέα.
- Την οικονομική, κοινωνική και θεωρητική σημασία των τεχνολογικών εξελίξεων στην παραγωγή τροφίμων.
- Τη συνεργασία με ειδικούς άλλων επιστημονικών αντικειμένων με στόχο την διεπιστημονική και ολοκληρωμένη διαχείριση των ζητημάτων.
- Την περαιτέρω θεωρητική ενασχόληση με το ευρύτερο ζήτημα της παραγωγής τροφίμων. Με τις ανωτέρω γνώσεις και δεξιότητες, επιδιώκεται η απόκτηση ικανοτήτων για αυτόνομη και υπεύθυνη αντιμετώπιση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών ζητημάτων. Ως βασικότερες ικανότητες αναφέρονται:
- Η παρακολούθηση, κατανόηση και ανάλυση των εξελίξεων στο αγροτροφικό σύστημα σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων του αγροτροφικού συστήματος.
- Η πλουραλιστική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση των ζητημάτων του αγροτροφικού συστήματος.
- Η προαγωγή κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής ευαισθησίας και υπευθυνότητας σε θέματα διατροφής και περιβάλλοντος.
- Η εν γένει προαγωγή της ελεύθερης, κριτικής και δημιουργικής σκέψης.
- Ο εντοπισμός, ανάλυση και σύνθεση των κρίσιμων δεδομένων και πληροφοριών.
- Η ικανότητα αντίληψης νέων καταστάσεων και η δυνατότητα προσαρμογής και αποτελεσματικής λειτουργίας σε αυτές.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση των φοιτητών γίνεται με γραπτή εξέταση κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Η γραπτή εξέταση γίνεται με συνδυασμό του συστήματος πολλαπλών επιλογών και μικρής ανάπτυξης κειμένου.

Φροντιστηριακά

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Νικολαΐδης, Ευ. (2010). **Γεωργία, Περιβάλλον, Διατροφή. Η Ελληνική Γεωργία στο Παγκόσμιο Αγροτροφικό Σύστημα**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Τόλιος, Γ. (2009). **Περιβάλλον και Αγροτική Πολιτική σε Συνθήκες Παγκοσμιοποίησης. Εναλλακτική Στρατηγική Αυτοδυναμίας Τροφίμων**, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

- Συνοπτική παρουσίαση του συνόλου των διαλέξεων.
- Η πολυδιάστατη σημασία του πρωτογενούς τομέα και του αγροτροφικού συστήματος.

2η Εβδομάδα: Ιστορική Αναδρομή - Βασικές Έννοιες

- Ιστορική διαδρομή της γεωργίας. Βιομηχανική επανάσταση και γεωργία, πρωταρχική συσσώρευση, αγροτικό πλεόνασμα, γαιοπρόσοδος, αγροτικές μεταρρυθμίσεις.
- Το γαιοκτητικό σύστημα στο Βυζάντιο και στην Τουρκοκρατία. Γαιοκτησία στο νεοελληνικό κράτος (ζήτημα εθνικών γαιών, πρώτη και δεύτερη αγροτική μεταρρύθμιση).
- Καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής και γεωργία. Ο μετασχηματισμός της αγροτικής οικογενειακής εκμετάλλευσης, εμπόδια και τρόποι διεύθυνσης του κεφαλαίου στην αγροτική παραγωγή, θεωρίες μετάβασης και επιβίωσης.

3η Εβδομάδα: Ιδιομορφίες της Αγροτικής Παραγωγής

- Οι φυσικές, διαρθρωτικές και οικονομικές ιδιομορφίες της αγροτικής παραγωγής ως αφετηρία θεωρητικών προσεγγίσεων και των σχέσεων με τη βιομηχανία και τις υπηρεσίες.

4η Εβδομάδα: Σύγχρονες Τεχνολογικές Τάσεις στην Παραγωγή Τροφίμων

- Ιδιοποίηση και υποκατάσταση.
- Πρώτες ύλες γενικής χρήσης.
- Λειτουργικά τρόφιμα.
- Γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα.

5η Εβδομάδα: Ο Πρωταρχικός και ο Ευρύτερος Πολυλειτουργικός Ρόλος της Γεωργίας

- Βασική αποστολή του αγροτικού τομέα η παραγωγή τροφίμων.
 - Πολυλειτουργική γεωργία.
 - Πείνα, υποσιτισμός, διατροφική ανασφάλεια.
 - Ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων.
-

6η Εβδομάδα: Γεωργία και Περιβάλλον

- Ευεργετικές και αρνητικές επιπτώσεις.
 - Η αγροτική παραγωγή ως προνομιακό πεδίο ανάλυσης των σχέσεων ανάμεσα στην οικονομία και το περιβάλλον.
-

7η Εβδομάδα: Το Παγκόσμιο Αγροτροφικό Σύστημα

- Το διεθνές οικονομικό, πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο.
 - Οι πολυεθνικές εταιρείες του αγροτροφικού συστήματος.
 - Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.
 - Εναλλακτικές τάσεις και κινήματα.
-

8η Εβδομάδα: Ο Αγροτικός Τομέας στην Ελλάδα (Α)

- Ο «άμεσος» οικονομικός ρόλος του αγροτικού τομέα.
 - Συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο Α.Ε.Π., στην απασχόληση, στην ιδιωτική κατανάλωση, στην επενδυτική δραστηριότητα, στο εμπορικό ισοζύγιο.
-

9η Εβδομάδα: Ο Αγροτικός Τομέας στην Ελλάδα (Β)

- Ο «έμμεσος» οικονομικός ρόλος του αγροτικού τομέα.
 - Διακλαδικές σχέσεις του αγροτικού τομέα.
 - Το αγροτροφικό σύμπλεγμα.
 - Συμβολαιϊκή γεωργία.
 - Η περιφερειακή διάσταση του αγροτικού τομέα.
 - Πολυαπασχόληση.
 - Αποαγροτοποίηση της υπαίθρου.
-

10η Εβδομάδα: Ο Αγροτικός Τομέας στην Ελλάδα (Γ)

- Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και προβλήματα του αγροτικού τομέα.
-

11η Εβδομάδα: Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)

- Ιστορική εξέλιξη της ΚΑΠ.
- Αποτίμηση των επιπτώσεων στον πρωτογενή τομέα της Ελλάδας.
- Η ΚΑΠ την περίοδο 2014-2020.

12η Εβδομάδα: Αρχές Συνεργατισμού

- Αρχές και αξίες του συνεργατισμού.
- Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα στην Ελλάδα (εμφάνιση, εξέλιξη, προβλήματα, προοπτικές).

13η Εβδομάδα: Σύνοψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΙΑΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ - ΟΙΚ3501

Σκοπός Μαθήματος

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στις έννοιες των σχεσιακών βάσεων δεδομένων. Οι βάσεις δεδομένων και ιδιαίτερα οι σχεσιακές βάσεις δεδομένων έχουν αποτελέσει ένα από τα βασικά εργαλεία στον χώρο της πληροφορικής και χρησιμοποιούνται σε πληθώρα εφαρμογών. Το μάθημα ασχολείται με την παρουσίαση των αρχών σχεδίασης του σχεσιακού μοντέλου και την σκοπιμότητά τους, καθώς και με την παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της γλώσσας που χρησιμοποιείται για τις σχεσιακές βάσεις δεδομένων, της SQL. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων ανοικτού λογισμικού και διερευνούν τη λειτουργία τους μέσα από εργαστηριακές ασκήσεις επίλυσης προβλημάτων, οι οποίες εκτελούνται με επίβλεψη και καθοδήγηση του διδάσκοντα σε εργαστήριο Η/Υ. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές έχουν αποκτήσει γνώση των αρχών σχεδίασης και από θεωρητική και από πρακτική άποψη.

Διδάσκοντες

Πηγουνάκης Κωστής

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=7

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα. Προϋπόθεση όμως είναι να υπάρχει εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της Θεωρίας Συνόλων και της Μαθηματικής Λογικής καθώς και με όρους των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές :

- Θα έχουν αποκτήσει γνώση των αρχών σχεδίασης και από θεωρητική και από πρακτική άποψη, πράγμα που θα τους διευκολύνει στην κατανόηση των συστημάτων πληροφορικής που χρησιμοποιούνται για την οργάνωση και λειτουργία μιας επιχείρησης.
 - Θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν τις ανάγκες μιας επιχείρησης και να προτείνουν ανάλογες λύσεις.
 - Θα μπορούν να προβούν στη χρήση εργαλείων για να δημιουργήσουν μια τεχνολογική υποδομή συλλογής και διαχείρισης πληροφοριών
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
 - Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
 - Λήψη αποφάσεων.
 - Αυτόνομη εργασία.
-

Τρόπος αξιολόγησης Η αξιολόγηση βασίζεται σε μια τελική εξέταση σε υπολογιστή με θεωρητικό και πρακτικό μέρος, η οποία διεξάγεται σύμφωνα με το πρόγραμμα των εξεταστικών περιόδων του Τμήματος.

Φροντιστηριακά μαθήματα Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο Κεχρής, Ε. (2015). **Σχεσιακές Βάσεις Δεδομένων - Θεωρία και Εργαστηριακές Ασκήσεις (Β Έκδοση)**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

COMPGU210: Αθανάσιος Ι. Μάργαρης (2015). **Σχεσιακές Βάσεις Δεδομένων - Θεωρία και Εφαρμογές**, <http://eclass.gunet.gr/courses/COMPGU210>,

Πηγουνάκης, Κ. (2015). **Σημειώσεις διδάσκοντος**, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία Ξεπαπαδέας, Α. (2009). **Μαθηματικές Μέθοδοι στα Οικονομικά: Θεωρία και Εφαρμογές (Τόμος Α)**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Κολέτσος, Γ. (2015). **Σημειώσεις Μαθηματικής Λογικής**, <http://www.math.ntua.gr/logic/mathlogic/logiki-1.pdf>,

Harrington, J.L. (2015). **Relational Database Design and Implementation (4th Edition)**, Morgan Kaufmann/Elsevier,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις 1η Εβδομάδα Διαλέξεων: Εισαγωγή στις έννοιες των δεδομένων
Κεχρής, Κεφ. 1; Μάργαρης, Κεφ. 1; Πηγουνάκης, Κεφ.1

- Ανάλυση των εννοιών της πληροφορίας και των δεδομένων.
- Τρόποι χειρισμού δεδομένων σε πληροφοριακά συστήματα.
- Δομές Δεδομένων, Βάσεις Δεδομένων και Συστήματα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων.

2η Εβδομάδα Διαλέξεων: Αρχιτεκτονική και Σχεδίαση

Πηγουνάκης, Κεφ. 2

- Αρχές σωστής σχεδίασης Συστημάτων Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων (ΣΔΒΔ) και Βάσεων Δεδομένων.
- Βαθμίδες και αρχιτεκτονικές που χρησιμοποιούνται στα ΣΔΒΔ.
- Ανάλυση της διαδικασίας σχεδίασης των βάσεων δεδομένων.

3η Εβδομάδα Διαλέξεων: Διάγραμμα Οντοτήτων και Συσχετίσεων - Entity Relationship Diagram

Κεχρής, Κεφ. 2; Μάργαρης, Κεφ. 2; Πηγουνάκης, Κεφ. 3

- Τεχνικές λογικής σχεδίασης σχεσιακών βάσεων δεδομένων μέσα από το Διάγραμμα Οντοτήτων και Συσχετίσεων.

4η Εβδομάδα Διαλέξεων: Το Σχεσιακό Μοντέλο

Κεχρής, Κεφ. 4 (Εν. 4.1-4.7), 5; Μάργαρης, Κεφ. 3

- Ανάλυση των εννοιών του σχεσιακού μοντέλου.
- Ανάπτυξη των κανόνων ακεραιότητας.
- Διαδικασία μεταφοράς από το διάγραμμα οντοτήτων συσχετίσεων στο σχεσιακό μοντέλο.

5η Εβδομάδα Διαλέξεων: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 1 - Σχεδίαση Διαγράμματος Οντοτήτων και Συσχετίσεων

- Σχεδιαστικά εργαλεία που αποδίδουν γραφικά το Μοντέλο Οντοτήτων και Συσχετίσεων.
- Ανάλυση δημιουργίας σχεσιακών βάσεων δεδομένων: Δεδομένα, Οντότητες, Πίνακες.
- Επίλυση ασκήσεων.

6η Εβδομάδα Διαλέξεων: Λογικός Σχεδιασμός - Κανονικοποίηση

Κεχρής, Κεφ. 8; Μάργαρης, Κεφ. 4

- Στόχοι και αποτελέσματα διαδικασίας κανονικοποίησης.
- Διαδικασία κανονικοποίησης των Σχεσιακών Βάσεων Δεδομένων.
- Χαρακτηριστικά κάθε κανονικής μορφής.

7η Εβδομάδα Διαλέξεων: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 2- Ανάλυση δημιουργίας ΣΒΔ - Κανονικοποίηση

- Συναρτησιακές εξαρτήσεις και κανονικές μορφές.
- Διαδικασίες κανονικοποίησης.

8η Εβδομάδα Διαλέξεων: Στοιχεία Θεωρίας Συνόλων και Μαθηματική Λογική

Ξεπαπαδέας, Κεφ. 1 (Εν. 1.1-1.3); Κολέτσος, Κεφ. 1

- Επιλεγμένα θέματα από τη Θεωρία Συνόλων, τη Μαθηματική Λογική και τον Προτασιακό Λογισμό, στα οποία βασίζονται οι Σχεσιακές Βάσεις Δεδομένων.
- Χρήση των διαγραμμάτων Venn για πράξεις συνόλων.

9η Εβδομάδα Διαλέξεων: Σχεσιακή Άλγεβρα

Κεχρής, Κεφ.4 (Εν. 4.8); Μάργαρης, Κεφ. 5

- Εισαγωγή στις έννοιες της σχεσιακής άλγεβρας.
- Παραδείγματα χρήσης της σχεσιακής άλγεβρας για εξαγωγή αποτελεσμάτων και πράξεων επί των δεδομένων.

10η Εβδομάδα Διαλέξεων: Γλώσσα SQL

Κεχρής, Κεφ.6; Μάργαρης, Κεφ. 6

- Λειτουργία της SQL.
- Ανάλυση των βασικών εντολών της SQL για τη δημιουργία και διαχείριση σχεσιακών βάσεων δεδομένων.
- Δόμηση ερωτημάτων SQL.

11η Εβδομάδα Διαλέξεων: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 3 - Παραδείγματα SQL με τη MySQL

Εξοικείωση με την SQL μέσω του MySQL Workbench για:

- δημιουργία βάσεων δεδομένων,
- εισαγωγή δεδομένων στους πίνακες,
- υποβολή ερωτημάτων, και
- αξιολόγηση αποτελεσμάτων.

12η Εβδομάδα Διαλέξεων: Συστήματα Διαχείρισης ΒΔ σε Σουΐτες Εφαρμογών Γραφείου

Κεχρής, Κεφ.9, 11

- Χαρακτηριστικά των ΣΔΒΔ που ενσωματώνονται σε Σουΐτες Εφαρμογών Γραφείου.
- Σύγκριση εμπορικών εφαρμογών και εφαρμογών ανοικτού λογισμικού.
- Παρουσίαση του Libre Office.

13η Εβδομάδα Διαλέξεων: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπό του συγκεκριμένου μαθήματος αποτελεί η επαφή και η γνώση των φοιτητών αναφορικά με τους θεσμούς και τη σχετιζόμενη με αυτούς οικονομική ανάλυση. Ειδικότερα, θα αναλυθούν και θα μελετηθούν η γέννηση και η εξέλιξη των κυρίαρχων (καπιταλιστικών) θεσμών, της ατομικής ιδιοκτησίας, της επιχείρησης και του κράτους. Θα υιοθετηθεί η προσέγγιση της Νέας Θεσμικής Σχολής, συνοδευόμενη με κριτική ανάλυση αυτής.

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν απαιτεί γνώσεις από κάποια άλλα μαθήματα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:
- Γνωρίζει τις κυριότερες οικονομικές θεωρίες των θεσμών.
 - Κατανοήσει την Νέα Θεσμική Σχολή.
 - Να αναπτύσσει κριτικό τρόπο σκέψης και να αμφισβητεί την κυρίαρχη ανάλυση της Νέας Θεσμικής Σχολής.
 - Να συγκρίνει, να αντιπαραθέτει και να συνθέτει διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις στην οικονομική θεωρία των θεσμών.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Αυτόνομη εργασία.
 - Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
 - Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής σκέψης.
 - Σύγκριση και αντιπαραθέση διαφορετικών προσεγγίσεων.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση της επίδοσης του φοιτητή γίνεται με μία τελική γραπτή εξέταση κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Μεραμβελιωτάκης, Γ. (2018). **Σημειώσεις Μαθήματος Αναρτημένες στο E-class**, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Πιτέλης, Χ. (1998). **Οικονομικοί Θεσμοί, Διεθνής Ανταγωνιστικότητα και Οικονομική Πολιτική**, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας
εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις
39

Φροντιστήρια
0

Αυτοτελής μελέτη
111

Σύνολο
150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

- Το εννοιολογικό πλαίσιο των Νέων Θεσμικών Οικονομικών.
- Νέα Θεσμικά Οικονομικά vs. Νεοκλασικά Οικονομικά.
- Νέα Θεσμικά Οικονομικά vs. Παλαιά Θεσμική Σχολή.

2η Εβδομάδα: Συναλλακτικό Κόστος

- Η έννοια του συναλλακτικού κόστους.
- Προβλήματα οριοθέτησης του συναλλακτικού κόστους.
- Το πρόβλημα της ποσοτικοποίησης.

3η Εβδομάδα: Θεωρία της Επιχείρησης I

- Η ανάλυση του Coase για την εμφάνιση της επιχείρησης.
- Η ανάλυση του Williamson για την εμφάνιση της επιχείρησης.

4η Εβδομάδα: Θεωρία της Επιχείρησης II

- Το πρόβλημα των εναλλακτικών επιλογών.
- Η εφαρμογή της δαρβινικής θεωρίας της εξέλιξης στη θεωρία της επιχείρησης.
- Οικονομική αποτελεσματικότητα vs. Ισχύς.

5η Εβδομάδα: Θεωρία του Coase περί των Ιδιοκτησιακών Δικαιωμάτων I

- Το πρόβλημα των Εξωτερικοτήτων.
- Το Θεώρημα του Coase.

6η Εβδομάδα: Θεωρία του Coase περί των Ιδιοκτησιακών Δικαιωμάτων II

- Παιγνιοθεωρητική προσέγγιση του θεωρήματος του Coase.

- Νομικό πλαίσιο και Ιδιοκτησιακά Δικαιώματα.

7η Εβδομάδα: Τα Οικονομικά των Ιδιοκτησιακών Δικαιωμάτων I

- Το εννοιολογικό πλαίσιο της ατομική ιδιοκτησίας.
- Η θεωρία των Demsetz & Alchian για την εμφάνιση της Ατομικής Ιδιοκτησίας.

8η Εβδομάδα: Τα Οικονομικά των Ιδιοκτησιακών Δικαιωμάτων II

- Θεωρητική κριτική στην ανάλυση των Demsetz & Alchian.
- Το πρόβλημα του “Homo Economicus”.
- Το ερώτημα της ιστορικής ακρίβειας.

9η Εβδομάδα: Η Οπτική της Οικονομικής Αποτελεσματικότητας στην Εμφάνιση & Εξέλιξη των Οικονομικών Θεσμών

- Η έννοια της “οικονομικής αποτελεσματικότητας” στη Νέα Θεσμική Σχολή.
- Αποτελεσματικότητα & Θεσμοί.

10η Εβδομάδα: Νέα Θεσμική Σχολή & Κράτος

- Η απουσία του κράτους στην ανάλυση των Demsetz & Alchian.
- Η ανάλυση του North για το Κράτος.

11η Εβδομάδα: Εναλλακτική Προσέγγιση των Θεσμών I

- Μεθοδολογικός ατομισμός & κοινωνική δομή.
- Κοινωνικές σχέσεις & τάξεις.

12η Εβδομάδα: Εναλλακτική Προσέγγιση των Θεσμών II

- Εναρμόνιση των συμφερόντων & κοινωνικές συγκρούσεις.
- Ισχύς & σχέσεις ισχύος.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει και να προβληματίσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες γύρω από θέματα πολιτικής οικονομίας που σχετίζονται με τη σύγχρονη και διεθνή οικονομική πραγματικότητα, καθώς και την πραγματική οικονομία, ξεκινώντας από τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα της εποχής μας που είναι η οικονομική κρίση και η αυξανόμενη κοινωνική ανισότητα. Το περίγραμμα του μαθήματος θα κινηθεί γύρω από τα δύο αυτά θέματα, εξετάζοντάς τα από διαφορετικές σκοπιές και συνδέοντάς τα με ειδικά θέματα πολιτικής οικονομίας, όπως είναι η παγκοσμιοποίηση, η οικονομική πολιτική, ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας, η απελευθέρωση του κεφαλαίου, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, η περιβαλλοντική υποβάθμιση και τα ζητήματα φυλής, τάξης και φύλου. Στόχος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες την πολυπλοκότητα και την άμεση αλληλεξάρτηση που υπάρχει ανάμεσα στα παραπάνω οικονομικά φαινόμενα, καθώς επίσης και τη σχέση της οικονομίας με τους θεσμούς της πολιτικής και της κοινωνίας, το ρόλο της οικονομικής πολιτικής, τις επιπτώσεις των διαφορετικών οικονομικών επιλογών καθώς και πώς τα παραπάνω επηρεάζουν την κατανομή ισχύος στην οικονομική πραγματικότητα. Με άλλα λόγια επιδιώκεται να γίνει αντιληπτό ότι δεν υπάρχει ένας τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την οικονομική πραγματικότητα και ότι κάθε ένας από αυτούς τους τρόπους μπορεί να οδηγήσει σε πλεονεκτήματα για κάποιους και σε μειονεκτήματα για κάποιους άλλους (ή/και το αντίστροφο). Μέσα από τη συζήτηση για τα θέματα αυτά, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν εις βάθος τη σημασία του κλάδου της πολιτικής οικονομίας στην κατανόηση και ερμηνεία των οικονομικών φαινομένων που συμβαίνουν γύρω μας και μας επηρεάζουν καθημερινά με ποικίλους τρόπους. Επιπροσθέτως, στόχος του μαθήματος είναι να κεντρίσει τον στοχασμό και την κριτική ικανότητα των φοιτητών/ριών γύρω από τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα της εποχής, χωρίς ωστόσο να επιβάλει μια απαισιόδοξη οπτική για την κατάσταση που επικρατεί. Για το λόγο αυτό, η προσέγγιση που θα υιοθετηθεί θα είναι μια προσέγγιση προβληματισμού με σκοπό να συζητηθούν τόσο τα προβλήματα, όσο και οι πιθανές προοπτικές και λύσεις για τη βελτίωση της οικονομικής πραγματικότητας που βιώνει η πλειοψηφία του πληθυσμού σήμερα. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες, μέσα από κριτική ανασκόπηση και συζήτηση θα έχουν την ευκαιρία να αναλογισθούν για το πώς φαντάζονται ένα περισσότερο δημοκρατικό, δίκαιο και βιώσιμο οικονομικό σύστημα και με ποιους τρόπους θα μπορούσαμε να οδηγηθούμε εγγύτερα προς μία τέτοια κατεύθυνση σήμερα.

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο τμήμα.

Τρόπος αξιολόγησης

Η τελική βαθμολογία του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις. Συμπληρωματικά: θα υπάρχει προαιρετικά η δυνατότητα για σύντομες παρουσιάσεις βιβλιογραφικών ζητημάτων στο μάθημα. Για τις παρουσιάσεις, θα μοιραστεί μία φόρμα με «ερωτήματα κριτικής ανάγνωσης».

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Stiglitz, J.E. (2012). **Το Τμήμα της Ανισότητας**, Εκδόσεις Παπαδόπουλος, Αθήνα.

Συμπληρωματική
βιβλιογραφία

Bowles, S. και Edwards, R. (2003). **Κατανοώντας τον Καπιταλισμό**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Cohn, H.T. (2009). **Διεθνής Πολιτική Οικονομία**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Boyce, J.K. (2002). **The Political Economy of the Environment**, Edward Elgar, Cheltenham.

Brenner, R. (2006). **The Economics of Global Turbulence**, Verso, London.

Piketty, T. (2014). **Το Κεφάλαιο τον 21ο Αιώνα**, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα.

Παναγιώτου, Π. (2012). **Το Ταγκό των Αγορών και το Μεγάλο Κόλπο**, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα.

Fricke, T. (2017). **Πόση Τράπεζα χρειάζεται ο Άνθρωπος;**, Εκδόσεις Μίνωας, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας
εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή: Η γένεση και οι αξίες της πολιτικής οικονομίας

Stiglitz, Εισαγωγή; Bowles, και Edwards, Κεφάλαια 2-3.

- Η παράλληλη γένεση της οικονομίας της αγοράς και της οικονομικής επιστήμης.
- Οι ρίζες της πολιτικής οικονομίας.
- Η τρισδιάστατη προσέγγιση στην οικονομική.
- Νεοκλασική οικονομική και πολιτική οικονομία.
- Οι αποτυχίες του οικονομικού συστήματος σήμερα.

2η εβδομάδα: Φτώχεια και κοινωνικές ανισότητες

Stiglitz, Κεφάλαια 2,4; Bowles, και Edwards, Κεφάλαιο 13.

- Η κοινωνία του 1%.

- Η δημιουργία μιας άνισης κοινωνίας και γιατί αυτό έχει σημασία.
 - Η εξέλιξη της ανισότητας διαχρονικά.
 - Η αύξηση της οικονομικής ανασφάλειας και η πτώση του βιοτικού επιπέδου.
 - Οι αιτίες της ανισότητας.
 - Περιφερειακές ανισότητες και οι σχέσεις Βορρά και Νότου.
-

3η εβδομάδα: Χρήμα και χρηματοπιστωτικό σύστημα: Η Κεντρική Τράπεζα του 1%

Stiglitz, Κεφάλαιο 9.

- Μακροοικονομική πολιτική και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας.
 - Η νομισματική πολιτική της σταθερότητας και η σχέση ανταλλαγής (trade-off) ανάμεσα σε ανεργία και πληθωρισμό.
 - Οι διανεμητικές επιπτώσεις της νομισματικής πολιτικής.
 - Η συζήτηση περί ανεξαρτησίας της Κεντρικής Τράπεζας.
 - Δημοκρατική λογοδοσία και διαφάνεια.
-

4η εβδομάδα: Ο ρόλος του κεφαλαίου στη σύγχρονη παγκόσμια οικονομία

Stiglitz, Κεφάλαιο 3.

- Παγκοσμιοποίηση και απελευθέρωση του κεφαλαίου.
 - Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού τομέα στην αυξανόμενη κοινωνική ανισότητα.
 - Απορύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και χρηματοπιστωτικοποίηση της οικονομίας (financialisation).
 - Οι συνέπειες για το 99%.
 - Το τίμημα του αυξανόμενου ρίσκου στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.
-

5η εβδομάδα: Η πολιτική οικονομία της παγκοσμιοποίησης και των άμεσων ξένων επενδύσεων

Stiglitz, Κεφάλαιο 3; Cohn, Κεφάλαιο 10.

- Παγκοσμιοποίηση και κοινωνική ανισότητα.
 - Ο ρόλος του διεθνούς εμπορίου.
 - Ο ρόλος των πολυεθνικών επιχειρήσεων.
 - Διαχρονική εξέλιξη των άμεσων ξένων επενδύσεων σε διάφορες περιοχές του κόσμου.
 - Η επίδραση των πολιτικών προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων.
 - Οι επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στα επίπεδα και τη διαχρονική εξέλιξη των άμεσων ξένων επενδύσεων.
-

6η εβδομάδα: Οικονομικές κρίσεις και οικονομική πολιτική

Stiglitz, Κεφάλαια 1-3; Bowles, και Edwards, Κεφάλαιο 15.

- Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 και οι αιτίες που οδήγησαν σ' αυτήν.
- Οι αποτυχίες της αγοράς και οι αποτυχίες της οικονομικής πολιτικής.

- Η διαχείριση της κρίσης στην Ευρώπη.
- Η κρίση χρέους της Ευρωζώνης και οι συνέπειες για την Ελλάδα.

7η εβδομάδα: Το ΔΝΤ και τα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής

Stiglitz, Κεφάλαια 5-6; Cohn, Κεφάλαιο 2.

- Ιστορική αναδρομή στο ρόλο και την εξέλιξη του ΔΝΤ.
- Οι στόχοι και η φιλοσοφία των προγραμμάτων διαρθρωτικής προσαρμογής.
- Μελέτες περιπτώσεων χωρών που υποβλήθηκαν σε καθεστώτα επιτήρησης. Το ΔΝΤ στην Ελλάδα.

8η εβδομάδα: Η λιτότητα στην Ελλάδα της κρίσης: μελέτη περίπτωσης για τον αγροδιατροφικό κλάδο και το δικαίωμα στη διατροφή

Stiglitz, Κεφάλαιο 8.

- Ελλάδα και προγράμματα λιτότητας.
- Τα αποτελέσματα σε επίπεδα φτώχειας και κοινωνικής ανισότητας.
- Μελέτη περίπτωσης για τον αγροδιατροφικό κλάδο.
- Πώς επηρέασαν τα μέτρα λιτότητας την παραγωγή, διανομή και κατανάλωση της τροφής;
- Πρόσβαση στην τροφή και διατροφική κυριαρχία.
- Το δικαίωμα στη διατροφή στην Ελλάδα της κρίσης.

9η Εβδομάδα: Η δημοκρατία σε κίνδυνο

Stiglitz, Κεφάλαιο 5; Bowles, και Edwards, Κεφάλαιο 17.

- Η δημοκρατία στην οικονομική και πολιτική σφαίρα.
- Κοινωνική δικαιοσύνη και πολιτική συμμετοχή.
- Ασυμμετρίες εξουσίας και η έλλειψη εμπιστοσύνης στο οικονομικό και πολιτικό σύστημα.
- Αποδυνάμωση, απογοήτευση και ο ρόλος των ΜΜΕ.
- Παγκοσμιοποίηση, ανισότητα και δημοκρατία.

10η εβδομάδα: Η πολιτική οικονομία του περιβάλλοντος

Boyce, Κεφάλαια 4, 9.

- Περιβαλλοντική υποβάθμιση και ασυμμετρίες δύναμης.
 - Ποιοι κερδίζουν και ποιοι χάνουν από τα φαινόμενα περιβαλλοντικής καταστροφής και εξάντλησης των φυσικών πόρων.
 - Κοινωνικές ανισότητες, περιβαλλοντικό κόστος και μέγεθος περιβαλλοντικής υποβάθμισης.
 - Δημοκρατία, περιβαλλοντική προστασία και βιώσιμη ανάπτυξη.
 - Δημοκρατία και βιωσιμότητα στο αγροδιατροφικό σύστημα.
 - Περιβαλλοντικά κοινά και δημοκρατική διαχείριση.
-

11η εβδομάδα: Τάξη, φυλή και φύλο στην πολιτική οικονομία Bowles και Edwards, Κεφάλαια 6,7,12.

- Η θεμελίωση της οικονομίας σε κοινωνικοοικονομικές διαιρέσεις με βάση την τάξη, τη φυλή και το φύλο.
 - Η διαφοροποίηση της οπτικής αυτής από την κυρίαρχη οικονομική σκέψη.
 - Κοινωνικοοικονομικές διαιρέσεις και ανισότητα.
 - Διαδικασίες σύνδεσης, ενίσχυσης και διαιώνισης των διαιρέσεων.
 - Κοινωνικά κινήματα και διεκδικήσεις μείωσης των ανισοτήτων.
-

12η εβδομάδα: Ποιες είναι οι προοπτικές και οι εναλλακτικές; Stiglitz, Κεφάλαιο 10; Cohn, Κεφάλαιο 12.

- Στον απόηχο της οικονομικής κρίσης και λιτότητας.
 - Ποιες είναι οι προοπτικές της οικονομίας σήμερα;
 - Ο ρόλος της οικονομικής πολιτικής στη δημιουργία μιας λιγότερο άνισης κοινωνίας.
 - Αποσπασματική αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης ή ριζική αναμόρφωση των θεσμών του οικονομικού συστήματος;
 - Η ενίσχυση της δημοκρατίας στην οικονομία και ο ρόλος της συμμετοχής των πολιτών.
 - Τι επιφυλάσσει το μέλλον για το κυρίαρχο σύστημα της οικονομίας της αγοράς;
-

13η εβδομάδα: Σύνοψη και ανακεφαλαίωση Stiglitz, Κεφάλαιο 10.

- Στην τελευταία συνάντηση του μαθήματος θα επιχειρηθεί μια σύνοψη και ανακεφαλαίωση των όσων εξετάσαμε κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, θα συζητηθούν συμπεράσματα καθώς και απορίες, και θα γίνει προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις.
-

Σκοπός Μαθήματος

Η οικονομική ιστορία συνιστά μια ορισμένη μέθοδο ανάλυσης του ιστορικού παρελθόντος, με πρόταγμα στις οικονομικές και κοινωνικές διεργασίες της ιστορικής εξέλιξης. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η εκπαίδευση του φοιτητή στο αντικείμενο της νεώτερης ευρωπαϊκής οικονομικής ιστορίας της περιόδου μεταξύ 18ου και 20ου αι. Η θεματολογία, η οποία τίθεται υπόψη των φοιτητών στην έναρξη του εξαμήνου, διαφοροποιείται κάθε φορά, λαμβάνοντας υπόψη σύγχρονες ερευνητικές προτεραιότητες, ποικιλία προσεγγίσεων, καίρια ζητήματα που κυριαρχούν στη δημόσια συζήτηση. Οι εργασίες οι οποίες ανατίθενται στους φοιτητές συγκροτούν από κοινού μια ορισμένη θεματική ενότητα, κατά συνέπεια προκύπτει μία πολύπλευρη προσέγγιση μιας ορισμένης χρονικής περιόδου, ενός φαινομένου, ή ενός σημαντικού γεγονότος.

Στόχος του σεμιναρίου είναι να φέρει σε επαφή τον φοιτητή με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία αξιοποιώντας την έντυπη και ηλεκτρονική βιβλιοθήκη. Επίσης να διοχετεύσει στον φοιτητή μεθόδους μελέτης πηγών της ιστορίας, μέσα από την προσέγγιση αρχείων και πρωτογενών τεκμηρίων. Να εξοικειωθεί με τις μεθόδους της έρευνας και τους κανόνες συγγραφής πρωτότυπων εργασιών, απαραίτητο στοιχείο στις περαιτέρω σπουδές σε ανώτερο επίπεδο. Να αναπτύξει κριτικό τρόπο μελέτης των ιστορικών έργων και σκέψης.

Το Σεμινάριο διεξάγεται σε δεκατρείς (13) εβδομάδες συναντήσεων. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων παρέχονται οι γενικές κατευθύνσεις/οδηγίες από τον καθηγητή σε ότι αφορά τη βιβλιογραφία, τη μέθοδο έρευνας και τον τρόπο συγγραφής των εργασιών. Αρχικά ο καθηγητής προσφέρει διαλέξεις σχετικές με το αντικείμενο του σεμιναρίου, ώστε ο φοιτητής να μπορεί να κατανοήσει τα ιστορικά δεδομένα της θεματικής ενότητας. Μετά την ανάθεση των ξεχωριστών εργασιών στους φοιτητές, παρακολουθείται σε ατομική βάση η πρόοδος του κάθε φοιτητή και στη συνέχεια ορίζεται ο χρόνος της προφορικής παρουσίασης των εργασιών από τους φοιτητές. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική και ο φοιτητής οφείλει να συμμετέχει ενεργά στη συζήτηση με ερωτήσεις, παρατηρήσεις και σχόλια. Το σεμινάριο θεωρείται επιτυχημένο όταν εμπεδώνεται η συλλογικότητα και η συνεχής συνεργασία των φοιτητών.

Ενδεικτικά Θέματα Εργασιών:

1. Οικονομικές κρίσεις.

- Hobsbawm, E. J., Η εποχή των άκρων: ο σύντομος εικοστός αιώνας, 1914-1991, Θεμέλιο, Αθήνα 1995.
- Hobsbawm, E. J., Συναρπαστικά χρόνια. Μια ζωή στον 20ο αιώνα, Θεμέλιο, Αθήνα 2003.
- Mazower, Mark., Σκοτεινή ήπειρος. Ο Ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2001.
- Richards, D., Ιστορία της σύγχρονης Ευρώπης. Από τη γαλλική επανάσταση ως το τέλος του 20ού αιώνα, Παπαδήμας, Αθήνα 2001.
- Berger, H., "Economic Crises and the European Revolutions of 1848", The Journal of Economic History, 61, vol. 2, Ιούνιος 2001, σ. 293-326.
- Evans, D.M., The commercial crisis 1847-1848, Νέα Υόρκη 1970.
- Hobsbawm, E.J., Η εποχή των επαναστάσεων, Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΤΕ, Αθήνα 2002.
- Jones, D., Chartism and the Chartists, Allen Lane, Λονδίνο 1975.
- Pickering, P.A., The People's Bread. A History of the Anti-Corn Law League, Λονδίνο 2000.

3. Οικονομική κρίση του 1848.

- Berger, H., "Economic Crises and the European Revolutions of 1848", The Journal of Economic History, 61, vol. 2, Ιούνιος 2001, σ. 293-326.
- Evans, D.M., The commercial crisis 1847-1848, Νέα Υόρκη 1970.
- Hobsbawm, E.J., Η εποχή του κεφαλαίου, Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΤΕ, Αθήνα 2003.

- Ward-Perkins, C.N., “The Commercial Crises of 1847”, Oxford Economic Papers, 2, vol. 1, Ιανουάριος 1950, σ. 75-94.
- 4. Η οικονομική κρίση του 1848 στην Ελλάδα / Η ΕΤΕ μπροστά στη χρεοκοπία.
- Hobsbawm, E.J., Η εποχή των επαναστάσεων, Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΤΕ, Αθήνα 2002.
- Καρδάσης, Β., Σύρος, σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου (1832-1857), Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΤΕ, Αθήνα 1987.
- Κασαπίδης, Π., Οικονομική κρίση του 1848, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο 2005.
- Σακελλαρόπουλος, Θ., Οι κρίσεις στην Ελλάδα, 1830-1857, εκδ. Κριτική, Αθήνα χ.χ.
- 5. Η κρίση στη Γερμανία και η άνοδος του Ναζισμού.
- Bennett, E. W., Germany and the diplomacy of the financial crisis, 1931, Harvard University Press, Κέμπριτζ 1971.
- Bessel, R., Germany after the First World War, Clarendon Press, Οξφόρδη 1995.
- Craid, G. A., Germany, 1866-1945, Oxford University Press, Οξφόρδη 1994.
- Geary, D., Hitler and Nazism, Λονδίνο/Νέα Υόρκη, Routledge 1993.
- Germany. A new social and economic history, (συλλογικό), Arnold, Λονδίνο 1996-2003.
- Hiden, J., Germany and Europe, 1919-1939, Longman, Νέα Υόρκη 1977.
- Kershaw, I., Χίτλερ, 1889-1936 : Υβρις, Scripta, Αθήνα 2000.
- Lee, S. J., Hitler and Nazi Germany, Routledge, Λονδίνο/Νέα Υόρκη 1998.
- 6. Η κρίση του 1929 στη Wall Street.
- Galbraith, J. K., Το μεγάλο κραχ του 1929, Νέα Σύνορα, Αθήνα 2000.
- Galbraith, J. K., A history of economics: the past as the present, H. Hamilton, Λονδίνο 1987.
- Galbraith, J. K., Το νέον βιομηχανικών κράτος, Αθήναι : Παπαζήσης, 1969.
- Gustin, Lawrence R., Billy Durant, Creator of General Motors. New York: Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1973.
- Kindleberger, Ch., The World in Depression, 1929-1939. Berkeley: University of California Press, 1986.
- Klein, Maury., Rainbow's End: The Crash of 1929. New York: Oxford University Press, 2001.
- Klingaman, W., 1929: The Year of the Great Crash. New York: Harper \& Row, 1989.
- Knapp, P., The Berengaria Exchange. New York: Dial Press, 1972.
- Patterson, R.T., The Great Boom and Panic, 1921-1929. Chicago: Henry Regnery Co., 1965.
- Shachtman, T., The Day America Crashed. New York: Putnam, 1979.
- Sobel, R., The Great Bull Market: Wall Street in the 1920s. New York: Norton, 1968.
- Sparling, E., The Mystery Men of Wall Street: the Power Behind the Market. New York: Greenberg, 1930.
- Gordon, Th. and Morgan-Witts, M., The Day the Bubble Burst: A Social History of the Wall Street Crash of 1929. New York: Doubleday: 1979.
- 7. Ρούσβελτ και New Deal: Τα διασωστικά μέσα.
- Bermingham, P., The New Deal in the Southwest, Arizona and New Mexico, University of Arizona Museum of Art, [Tucson, Arizona] [1980].
- Hodges, J.A., New deal labor policy and the southern cotton textile industry, 1933-1941, University of Tennessee Press, Knoxville 1986.
- Leader, L.J., Los Angeles and the Great Depression, Garland, Νέα Υόρκη 1991.
- Louchheim, K., (επιμέλεια), The Making of the New Deal: the insiders speak, Harvard University Press, Κέμπριτζ 1983.

8. John Maynard Keynes: Ο θεράπων ιατρός.
- Keynes, J.M., The Economic Consequences of the Peace, Λονδίνο 1919.
 - Harrod, R.F., The Life of John Maynard Keynes, Macmillan, Λονδίνο 1951.
 - Skidelsky, R., John Maynard Keynes: 1883-1946: Economist, Philosopher, Statesman, 2005.
 - Skidelsky, R., John Maynard Keynes: The Economist as Savior, 1920-1937, 1995.
9. Η κρίση του 1929 στον κινηματογράφο.
- **The Crash of 1929**, φιλμ αμερικανικής παραγωγής, 2004.
 - Βαλούκος, Σ., Λεξικό σκηνοθετών του παγκόσμιου κινηματογράφου, Αιγόκερως, Αθήνα 1996.
 - Βασιλειάδης, Γ., Σεργκέι Μιχαήλοβιτς Αϊζενστάιν, Αιγόκερως, Αθήνα 2003.
 - Epstein, J., [κ.α.], Κινηματογράφος: από το Ρομαντισμό στο Σουρεαλισμό κι ως την Επανάσταση, Καθρέφτης, Αθήνα [χ.χ.].
 - Ferro, M., Κινηματογράφος και ιστορία, Μεταίχμιο, Αθήνα 2002.
 - Marx, A. Life With Groucho. Fort Lee, New Jersey: Barricade Books, 1992.
 - Shindler, C., Hollywood in Crisis: Cinema and American Society 1929-1939, Νέα Υόρκη 1997.
 - Σολδάτος, Γ., Σουρεαλισμός-ντανταϊσμός και κινηματογράφος, Αιγόκερως, Αθήνα 1992.
 - Bordwell, D., The cinema of Eisenstein, Harvard University Press, Κέμπριτζ 1993.
10. Θεωρίες περί κρίσεων.
- Μαρξ, Κεφάλαιο, τομ. ΙΙΙ, κεφ. 13, 14.
 - Sweezy, P., Η θεωρία της καπιταλιστικής ανάπτυξης, κεφ. 8, 9, 10.
 - Clark, S., Η Μαρξιστική θεωρία της Υπερσυσσώρευσης και της Κρίσης, Ουτοπία, τχ. 5, Ιαν-Φεβ 1993.
-

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

<http://www.soc.uoc.gr/moodle/course/index.php?categoryid=7>

Απαιτούμενες γνώσεις

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του φοιτητή είναι ο συνολικός προσανατολισμός του στα μαθήματα του άτυπου τομέα της Πολιτικής Οικονομίας. Η έφεση στην οργανωμένη μελέτη, η επιμέλεια και η συμμόρφωση σε κανόνες, η πειθαρχία στη μέθοδο, η διάθεση για συνεργασία στο πλαίσιο συλλογικών ομάδων. Το συγκεκριμένο σεμινάριο δεν έχει προαπαιτούμενα μαθήματα. Η βασική βιβλιογραφία συμπίπτει με αυτήν του μαθήματος Οικονομική Ανάπτυξη Ι (ΟΙΚ3302). Κατά θεματική ενότητα δίδεται ξεχωριστή βασική και ειδική βιβλιογραφία.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:
- Να είναι σε θέση να εργαστεί σε οποιοδήποτε θέμα, προσαρμόζοντας τη μεθοδολογία που διδάσκεται και συνεπώς να ανταποκριθεί με επάρκεια στη μελέτη αντίστοιχων θεμάτων.
 - Να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί ξένη και ελληνική βιβλιογραφία και πηγές (αρχεία, εφημερίδες, περιοδικά).
 - Να είναι σε θέση να συγγράφει επιστημονικές εργασίες σε θέματα Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ιστορίας.
 - Να είναι σε θέση να παρουσιάζει επιστημονικές εργασίες, και να απαντά σε ερωτήματα

που προκύπτουν κατά την παρουσίαση σε εξειδικευμένο ακροατήριο.
Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι:

- Εκπόνηση αυτόνομης επιστημονικής εργασίας.
- Προφορική παρουσίαση εργασίας.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Άσκηση κριτικής γνώσης.
- Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Σύγκριση και αντιπαράθεση διαφορετικών προσεγγίσεων.

Τρόπος αξιολόγησης Στο σεμινάριο αξιολογείται η ερευνητική αναζήτηση, η αναλυτική και συνθετική σκέψη, όσο και η γραπτή και προφορική ικανότητα του φοιτητή. Ειδικότερα αξιολογούνται: η κατανόηση της βιβλιογραφίας, η αναζήτηση περαιτέρω βιβλιογραφίας πλέον της προτεινόμενης. Η ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης. Η αξιοποίηση των βιβλιογραφικών βοηθημάτων στη συγγραφή του τελικού κειμένου. Η δυνατότητα προφορικής υποστήριξης της εργασίας κατά την παρουσίαση. Η συμμετοχή συνολικά στις συζητήσεις στη διάρκεια των συναντήσεων. Η οργάνωση και διάρθρωση της εργασίας σύμφωνα με τις υποδείξεις του καθηγητή. Ο τρόπος εξέτασης συνδυαστικά συνεπάγεται την παρουσίαση της εργασίας στη διάρκεια των συναντήσεων (30% του τελικού βαθμού) και το τελικό κείμενο έκτασης 10.000 λέξεων που υποβάλλεται στον καθηγητή (70% του τελικού βαθμού).

Φροντιστηριακά μαθήματα Δεν υπάρχουν.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	24	0	126	150

Διαλέξεις 1η Εβδομάδα Συναντήσεων: Διαδικαστικά Ζητήματα

- Σύντομη παρουσίαση κεντρικού θέματος και επιμέρους θεματικών ενοτήτων.
- Υποβολή αιτήσεων και επιλογή φοιτητών που θα παρακολουθήσουν το σεμινάριο.

2η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Α)

- Αναλυτική παρουσίαση κεντρικού θέματος και των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.
- Έναρξη διαδικασίας επιλογής θέματος εργασίας από τους φοιτητές.

3η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Β)

- Αναλυτική παρουσίαση των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.
- Οριστικοποίηση επιλογής θέματος εργασίας από τους φοιτητές.

4η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Γ)

- Αναλυτική παρουσίαση των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.

5η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Δ)

- Μεθοδολογία συγγραφής εργασιών, αναζήτηση πηγών και βιβλιογραφίας.

6η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συζήτηση

- Συζήτηση σχετικά με τα θέματα και τη διαδικασία εργασίας, παρουσίασης και συγγραφής των εργασιών.

7η-13η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση-Συζήτηση Εργασιών

Σκοπός Μαθήματος

This demanding course is designed to cover a variety of terminological aspects through a wide range of texts that combine richness of vocabulary and authenticity of content and style. It is adjusted to serve specific terminological needs presented in 13 sessions. The course, primarily, epitomizes Business English vocabulary and incorporates Finance-oriented material like “Finance and Economics”, “Accounting”, “Business Administration”, “Marketing and Communication”, “The European Union”.

In the “Vocabulary Building” section, the language of texts is used as reference and students are asked to match a list of terms in Greek with their counterparts in English if the reference text is in English. If the reference text is already in Greek, selected Greek terms from the text are matched with multiple choice options of potential English equivalents, and the audience is required to identify the correct option. In the “Clarifying Terminology and Expanding Vocabulary” section, terms in the native language are used as starting points, wherefrom related secondary terms of the same semantic field or related usage are juxtaposed and contrasted. In the “Useful Collocations” section participants utilize nouns, verbs, adjectives, or adverbs to accompany terms and, therefore, learn how to build correct collocations. In the “From Term to Text” section, the whole passage is translated into the other language solidifying, thus, the sentence and paragraph level. Except for the aforementioned material, the course also targets at preparing students to study and therefore gain a deep insight in extended economics passages in English. To this aim, it reviews microeconomics and macroeconomics terminology taught in earlier compulsory and optional levels of English emphasizing, therefore, advanced vocabulary frequently found in economics texts. It practices effective strategies and develops skills in comprehending and extensively analyzing reading materials. The writing component reviews paragraph and summary writing. Popular titles like “Economics as a Social Science”, “Microeconomic Theory”, “Macroeconomic Theory”, “Game Theory”, “Exhaustible Resources”, “European Economic Integration”, “Principles of Corporate Finance” and others, are included in applied extracts on economics. Students elaborate on texts by answering comprehension questions, eliciting the meaning of advanced unknown words, paraphrasing and summarizing syntactically complicated structures through teacher guidance. Among the teaching methods used is a multitude of in-class worksheets based on already presented material aiming to further consolidation. The course is also designed to assess the language ability of target groups who wish to professionally register or study where English is the language of communication at a postgraduate level.

Διδάσκοντες

Παπαϊωάννου Ευγενία (Τζένη)

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=26

Απαιτούμενες γνώσεις

The course necessitates competence in, at least, one introductory course in macroeconomics and/or microeconomics in the students’ native language. It can also be conceived as an elaboration of English I & II compulsory courses as well as of Advanced English I optional course.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και

The learning outcome for students who systematically participate in this course incorporates the following targets:

- A deep insight in essential terminology and extended economics passages in Business

Γενικές Ικανότητες

English.

- Review of microeconomics and macroeconomics terminology taught in earlier levels of English emphasizing, therefore, advanced vocabulary frequently found in economics texts.
- Familiarization with the structure of scientific writing.
- Practice of effective strategies in comprehending and extensively analyzing reading materials.
- Application of skills like skimming, scanning, reverse outlining, identifying the main ideas, decoding meaning and collocations in context and answering comprehension questions based on the readings.
- Ability to elicit meaning from long passages (induction).
- Competency to extract the meaning of individual words or to define collocations (deduction).
- Crafting coherent utterances.
- Encouragement to paraphrase and summarize syntactically complicated paragraphs and structures through revision and teacher guidance.
- The course is also designed to assess the language ability of target groups who wish to professionally register or study where English is the language of communication at a postgraduate level.

Upon completion of the course students are expected to be prepared to:

- Materialize group work or pair- work.
- Filter information and main ideas extracted from long scientific papers.
- Elaborate on specialized terminology issues that appear in academic textbooks.
- Reproduce writing for specific purposes or business related transactions.
- Attain a C2 level linguistic ability in accordance with the Common European Framework of Languages.
- Attend postgraduate studies inland or abroad with ease and limited linguistic difficulty.
- Shape business writing ethically in a variety of professional contexts, well-informed of the role of language in intercultural business communication.

Τρόπος αξιολόγησης

A. (a) Final Examination (90%)

The final examination is carried out in accordance with the schedule of the examination periods of the department (in June and September). It is based on all components taught in class. Therefore, it includes terminology, vocabulary, comprehension, language use and writing exercises.

The final examination for OIK 3402 can at times be a two-hour open book test. Notes and printed resources are allowed except for dictionaries. In this case, students are evaluated in their ability:

- to recognize and select advanced vocabulary
- to cope with multiple choice or open gap-filling exercises
- to apply paraphrase and summary mechanisms
- to elicit useful information
- to provide appropriate titles.

(b) Class Assignments (10% of the grade)

Students will receive a grade for a number of assignments which will be completed on an individual basis normally in class. This grade will actually be a weighted average of the mark on all required assignments but one .

These assignments will most probably include:

* In-class tests, which will cover material that has already been taught in class as well as material which has recently been assigned in the language laboratory. The purpose of the

exercises, apart from the extra credit given, is to supplement and consolidate material in economics. In English IV, they are designed so as to assist analysis of the articles. Tests are not announced in advance. This means that there will be no prior notice of the time of the assignments. Students who willingly participate in the process of assignments but do not complete any mandatory in-class test receive a zero (0) for that assignment. Assignments must be completed on time, during the day in which they are assigned. There will be no make-up tests.

* Oral Participation. The students are kindly expected to participate during the lectures.

(B) Final Examination (100%)

There is a compulsory examination at the end of the course, forming 100% of the assessment of OIK 3402 for those students who do not participate in the class assignments.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Not offered.

Βασικό εγχειρίδιο

Καραμήτρογλου, Φ. (2018). **Essential Business Terminology For Native Speakers of Greek**, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.

Παπαϊωάννου, Ε. (2019). **Notes: Terminology, Vocabulary, Writing**, Ρέθυμνο.

Συβρίδου, Φ. και Τόμπρου, Χ. (2013). **English for Advanced Studies in Economics and Business Management**, Εκδόσεις Φαίδιμος, Αθήνα.

(2010). **Applied Economics Readings: Course Notes (a collection of texts from a variety of popular economics textbooks)**, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο.

(2019). **Selection of IELTS Academic Practice Tests**,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1st Week: Economics as a Social Science I

Καραμήτρογλου, Κεφ. 1, Applied Economics Readings, Reading 1 (from Economics, by Lipsey, R., Ragan, C.T.S and Courant, P.N.)

(a) Investment Risk - Financial Institutions

(b) Economics as a Social Science

- The Distinction Between Positive and Normative Statements - The importance of the distinction. Positive and normative statements in economics.
 - The Scientific Approach in Economics – Is human behaviour predictable ? Group behavior versus individual behavior. The law of large numbers.
-

2nd Week: Economics as a Social Science II

Καραμήτρογλου, Κεφ. 1, Applied Economics Readings, Reading 1

(a) Trade Theory – Securities

(b) Economics as a Social Science

- The Scientific Approach in Economics - The importance of theories. The structure of theories. Variables, assumptions, predictions, expressing relations among variables. Economic models.
-

3rd Week: Microeconomic Theory I

Καραμήτρογλου, Κεφ. 1, Applied Economics Readings, Reading 2 (from the introduction in Microeconomic Theory, by Luenberger, D.G.)

(a) Investment Analysis - Stock Exchange

(b) Microeconomic Theory

- What Is Microeconomics ?
 - The Elements of Microeconomics – Production. Preferences and consumption. Markets.
-

4th Week: Microeconomic Theory II

Καραμήτρογλου, Κεφ. 2, Applied Economics Readings, Reading 2

(a) Tax Accounting

(b) Microeconomic Theory

- The Elements of Microeconomics – Welfare.
 - Methods – Calculus, Sets. Optimization and duality. Equilibria and fixed points. Game theory.
-

5th Week: Macroeconomic Theory I

Καραμήτρογλου, Κεφ. 2, Applied Economics Readings, Reading 3 (from the 5th chapter of the well-known Macroeconomic Analysis, by Shapiro, E.)

(a) Financial Statements – Auditor's Report – Accounting Principles

(b) Macroeconomic Theory

- The Background of Macroeconomic Theory - Macroeconomics and Microeconomics.
-

6th Week: Macroeconomic Theory II

Καραμήτρογλου, Κεφ. 3, Applied Economics Readings, Reading 3

(a) Management

(b) Macroeconomic Theory

- The Background of Macroeconomic Theory – Macroeconomics, Classical and Keynesian. Gregory Mankiw and David Romer. What is New Keynesian Economics?
-

7th Week: Game Theory

Καραμήτρογλου, Κεφ. 3, Applied Economics Readings, Reading 4 (from Mathematical Optimization and Economic Theory, by Intriligator, M.D.)

(a) Organizational Behaviour

(b) Game Theory

- Classification and Description of Games.
 - Two-person Nonzero-sum Games.
-

8th Week: Welfare Economics and Public Policy I

Καραμήτρογλου, Κεφ. 3, Applied Economics Readings, Reading 5 (from the introduction in Applied Welfare Economics and Public Policy, by Just, R.E., Hueth, D.L. and Schmitz, A.)

(a) Compensation

(b) Welfare Economics and Public Policy

- Introduction.
 - Positive Versus Normative Economics.
 - Some Controversies in Welfare Economics.
-

9th Week: Welfare Economics and Public Policy II

Καραμήτρογλου, Κεφ. 3, Applied Economics Readings, Reading 5

(a) Human Resource Management - Product Management

(b) Welfare Economics and Public Policy

- Compensation in Welfare Economics.
 - Compensating and Equivalent Variations.
 - Efficiency and Equity.
 - Welfare Weightings.
-

10th Week: Exhaustible Resources

Καραμήτρογλου, Κεφ. 5, Applied Economics Readings, Reading 6 (chapter 1, from Economic Theory and Exhaustible Resources, by Dasgupta, P. and Heal, G.)

(a) Company Profile – Corporate Social Responsibility and Targets

(b) Exhaustible Resources

- A Preview.

11th Week: European Economic Integration I

Καραμήτρογλου, Κεφ. 5, Applied Economics Readings, Reading 7 (chapter 5 - The original community blueprint: the form and process of integration, from European Economic Integration, by Swann, D.)

(a) Company Profile – History, Strategy and Corporate Values)

(b) European Economic Integration

- The Three Communities.
- The Concept of Economic Integration.
- Forms of Integration.

12th Week: European Economic Integration II

Καραμήτρογλου, Κεφ. 6, Applied Economics Readings, Reading 7

(a) Institutions of the European Union

(b) European Economic Integration

- The process of Economic Integration.
- The Status of the Original EEC.
- The Advantages of Economic Integration.

13th Week: Principles of Corporate Finance

Καραμήτρογλου, Κεφ. 6, Applied Economics Readings, Reading 8 (chapter 1 - Why finance matters, from Principles of Corporate Finance, by Brealey, R.A. and Myers, S.C.)

(a) The European Central Bank

(b) Principles of Corporate Finance

- The Role of the Financial Manager.
 - Organizing a Business – Sole proprietorships, partnerships, corporations.
 - Who Is the Financial Manager?
 - Topics Covered in this Book.
 - Summary.
-

Σκοπός Μαθήματος

Εξετάζοντας τεχνικές, μεθόδους, πηγές και προτάσεις που αναφέρονται στη διδακτική της οικονομικής επιστήμης, το μάθημα στοχεύει να προσφέρει στους μελλοντικούς διδάσκοντες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ένα σύγχρονο σύνολο γνώσεων για το πώς πρέπει να οργανώνεται και να εφαρμόζεται η διδασκαλία έτσι ώστε η μάθηση των οικονομικών να γίνει πιο ουσιαστική και αποτελεσματική. Ειδικότερα, προσφέρονται οι γνώσεις που θα βοηθήσουν τους διδάσκοντες να επιλέξουν και να εξειδικεύσουν την διδακτική μέθοδο και τις τεχνικές που θα ενεργοποιήσουν με τον βέλτιστο τρόπο το ενδιαφέρον του/της μαθητή/μαθήτριας για το γνωστικό αντικείμενο των οικονομικών. Επιπρόσθετα, στοχεύει να αναδείξει ένα δημιουργικό τρόπο χειρισμού των οικονομικών εννοιών και των εφαρμογών τους και να προτείνει τρόπους αντικειμενικής αξιολόγησης της επίδοσης του/της μαθητή/μαθήτριας.

Το μάθημα διαρθρώνεται σε δυο ενότητες. Στην πρώτη ενότητα γίνεται η κριτική επισκόπηση των βασικών και εναλλακτικών θεωριών και μεθόδων μάθησης, διδασκαλίας και αξιολόγησης. Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζονται διδακτικές προσεγγίσεις στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση με έμφαση στη μικροοικονομική και μακροοικονομική θεωρία αλλά και στη διοίκηση των επιχειρήσεων.

Διδάσκοντες

Γιαρδόγλου Δήμητρα

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=72

Απαιτούμενες γνώσεις

Δεν υπάρχουν αυστηρά προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του μαθήματος αλλά απαιτείται εξοικείωση με την οικονομική θεωρία και τις γνώσεις οικονομικής ανάλυσης όπως διδάσκονται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει:

- Να έχουν κατανοήσει βασικές αρχές της Διδακτικής καθώς και τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζεται και υλοποιείται η διδασκαλία ενός μαθήματος στην οικονομική εκπαίδευση.
- Να γνωρίζουν την ιστορία της οικονομικής εκπαίδευσης.
- Να γνωρίζουν και να μπορούν να εφαρμόσουν τις βασικές και εναλλακτικές μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας οικονομικών μαθημάτων.
- Να είναι έτοιμοι για πρακτική άσκηση στη μέση εκπαίδευση Να μπορεί να επικοινωνήσει ικανοποιητικά τις βασικές αρχές της οικονομικής θεωρίας.

Το μάθημα είναι προαπαιτούμενο για την πρακτική άσκηση των φοιτητών σε λύκεια. Τόσο το μάθημα όσο και η πρακτική άσκηση αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας που περιγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

Τρόπος αξιολόγησης

Το μάθημα θα εξεταστεί στο τέλος του εξαμήνου με μια τελική γραπτή εξέταση, ενώ θα περιλαμβάνει την εκπόνηση υποχρεωτικής εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο βαθμός της εργασίας θα συνυπολογιστεί κατά 40% του τελικού βαθμού ενώ το υπόλοιπο 60% θα προσδιοριστεί από τη βαθμολογία του τελικού διαγωνίσματος.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Μαγουλά, Χ.Μ. (2009). **Εισαγωγή στη Διδακτική των Οικονομικών**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Whitehead, D.J. και Μακρίδου-Μπούσιου, Δ. (1995). **Οικονομική Εκπαίδευση, Διδακτική των Οικονομικών**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Μπουρλετίδης, Κ. (2010). **Οικονομική Εκπαίδευση: Θεωρία και Τεχνικές Διδασκαλίας**, Εκδόσεις Ευρασία, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Walstad, W.B. και Saunders, P. (2007). **Διδάσκοντας Οικονομικά σε Προπτυχιακό Επίπεδο**, Εκδόσεις Επίκεντρο, Αθήνα.

Hoyt, G.M. and McGoldrick, K. (2013). **International Handbook on Teaching and Learning Economics**, Edward Elgar, Cheltenham.

Colander, D. (2004). **The Art of Teaching Economics**, International Review of Economics Education,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα:

- Η έννοια της μάθησης.
- Είδη μάθησης.

- Σκοπός της οικονομικής εκπαίδευσης.
 - Ιστορική αναδρομή στην εκπαίδευση των οικονομικών.
 - Σύγχρονες τάσεις.
-

2η Εβδομάδα:

- Θεωρίες μάθησης και οι διδακτικές τους προεκτάσεις.
 - Μέθοδοι και μέσα διδασκαλίας.
 - Η διδασκαλία των οικονομικών ως μαθησιακή διαδικασία.
-

3η Εβδομάδα:

- Φύση και κατηγορίες των οικονομικών μαθημάτων.
 - Σχεδιασμός, οργάνωση και υλοποίηση ενός οικονομικού μαθήματος.
-

4η Εβδομάδα:

- Η έννοια της μικροδιδασκαλίας και η χρησιμότητά της στην διδακτική των οικονομικών.
 - Διδασκαλία εννοιών και χρήση των εννοιών της οικονομικής επιστήμης.
-

5η-6η Εβδομάδα:

- Εκπαιδευτικές τεχνικές και παραδείγματα: Διάλεξη, συζήτηση, ο καταιγισμός ιδεών (brainstorming), ρόλοι και προσομοίωση, ερευνητικές εργασίες (ομαδοσυνεργατικές ή διαθεματικές), μελέτες περιπτώσεων.
 - Οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας και η χρήση νέων τεχνολογιών, σύνδεση με την πραγματική οικονομία, η χρήση επισκέψεων σε οικονομικές μονάδες, οι έρευνες πεδίου και η χρήση επισκεπτών - ομιλητών, σχολικά συνέδρια.
-

7η Εβδομάδα:

- Αρχές και τεχνικές αξιολόγησης της επίδοσης των διδασκόμενων.
-

8η-10η Εβδομάδα:

- Μέθοδοι και τεχνικές στη διδασκαλία της Μικροοικονομικής Θεωρίας (Θεωρία καταναλωτή, θεωρία παραγωγού, κρατική παρέμβαση στην αγορά).
-

11η-12η Εβδομάδα:

- Μέθοδοι και τεχνικές στη διδασκαλία της Μακροοικονομικής Θεωρίας (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, Ανεργία, Πληθωρισμός, Διακυμάνσεις).
-

13η Εβδομάδα:

- Μέθοδοι και τεχνικές στη διδασκαλία της διοίκησης των επιχειρήσεων.
-

Σκοπός Μαθήματος

Το μάθημα στοχεύει στο να εισάγει την/τον φοιτήτρια/τη στις διεργασίες συγκρότησης της ελληνικής οικονομίας από την Επανάσταση του 1821 μέχρι και την εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται σημαντικά ζητήματα της ελληνικής οικονομικής ιστορίας όπως αυτά εγγράφηκαν στο ελληνικό μακρύ 19ο αιώνα. Μερικά από αυτά, όπως ο αγροτικό ζήτημα, η ανάπτυξη της εμπορικής ναυτιλίας, εκβιομηχάνιση, οι σιδηρόδρομοι, η κρίση της σταφίδας, τα εξωτερικά δάνεια, η πτώχευση του 1893 και ο διεθνής οικονομικός έλεγχος του 1898 υπήρξαν καθοριστικά για την ελληνική οικονομία, όπως αυτή εισήλθε στον αιώνα των άκρων. Παράλληλα θα αναδειχθεί η είσοδος της ελληνικής οικονομίας στον σύντομο εικοστό αιώνα και στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστεί η Μικρασιατική καταστροφή και οι κοινωνικό-οικονομικές συνέπειες των δυο Παγκοσμίων Πολέμων. Τέλος θα εξεταστεί η ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας τη δεκαετία του 1950, οι χρυσές δεκαετίες της 1960-1970 αλλά και οι διακυμάνσεις της κατά τη δεκαετία του 1980.

Διδάσκοντες

Θωμάκης Ζαφείριος

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο τμήμα.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Η οικονομική ιστορία είναι το κατ' εξοχήν πεδίο της οικονομικής μεταβολής, δηλαδή των οικονομικών μεταλλαγών στο παρελθόν. Στο πλαίσιο αυτό η μελέτη της ελληνικής οικονομικής ιστορίας ενέχει εξαιρετικά σημαντικές διαστάσεις για την κατανόηση της εξέλιξης του ελληνικού καπιταλισμού. Στη λογική αυτή, με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/φοιτητές αναμένεται να:

- Έχουν εξοικειωθεί με σημαντικά ζητήματα της νεότερης και σύγχρονης οικονομικής ιστορίας (Ελληνική επανάσταση, σταφιδική κρίση, χρεοκοπία 1893, Παγκόσμιοι Πόλεμοι, ευρωπαϊκή ενοποίηση κ.α.).
- Έχουν κατανοήσει τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού καπιταλισμού και τον τρόπο που αυτός συνδέθηκε με την οικονομία της Δυτικής Ευρώπης.
- Έχουν προσλάβει τους οικονομικούς μετασχηματισμούς, την κοινωνική αναπαραγωγή και τις ιδεολογικές μεταλλαγές στην Ελλάδα κατά τον 19ο και τον 20ο αιώνα.
- Αξιολογούν την πορεία της ελληνικής οικονομίας στη βάση των ιστορικών μετασχηματισμών της οικονομίας κατά τη 'μακρά διάρκεια'.

Τρόπος αξιολόγησης

Το μάθημα θα εξεταστεί γραπτώς στο τέλος του εξαμήνου με ερωτήσεις ανοικτού τύπου ενώ θα δοθεί και η δυνατότητα εκπόνησης (προαιρετικών) γραπτών εργασιών κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. Ο βαθμός της εργασίας θα συνυπολογιστεί κατά 30% στην εξαγωγή του τελικού βαθμού, αν και εφόσον ο είναι υψηλότερος του αντίστοιχου βαθμού του τελικού διαγωνίσματος.

Φροντιστηριακά

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Κρεμμυδάς, Β. (1999) (επιμ.) (1999). **Εισαγωγή στη Νεοελληνική Οικονομική Ιστορία**, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Κώστης, Κ. και Πετμεζάς, Σ. (επιμ.) (2006). **Η Ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας τον 19ο Αιώνα**, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα.

Φραγκιάδης, Α. (2007). **Ελληνική Οικονομία 19ος-20ος Αιώνας**, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η-2η Εβδομάδα: Από την τουρκοκρατία στην ανεξαρτησία:
Μεταλλαγή των οικονομικών και των κοινωνικών σχέσεων

- Στις δυο πρώτες διαλέξεις θα μελετηθούν οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που οδήγησαν στο 1821 ενώ παράλληλα θα παρουσιαστούν τόσο οι έγγειες σχέσεις που κληροδότησε η τουρκική κατοχή στο νεοσύστατο ελληνικό βασίλειο, όσο και η ανάπτυξη του εμπορίου και της ναυτιλίας που υπήρξαν καθοριστικοί παράγοντες για την έναρξη αλλά και την επιτυχία της Ελληνικής Επανάστασης. Παράλληλα θα παρουσιαστεί η διαδικασία της κοινωνικό/οικονομικής συγκρότησης της ελληνικής ομογένειας στα κέντρα ελληνισμού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και στις Παραδουνάβιες περιοχές μελετώντας το σημαντικό ρόλο τους κατά την Ελληνική Επανάσταση. Τέλος, θα φωτιστεί η σημασία της ομογένειας κατά την περίοδο της συγκρότησης του ελληνικού κράτους.
-

3η Εβδομάδα: Η συγκρότηση του ελληνικού κράτους μετά την Οθωμανοκρατία

- Θα παρουσιαστεί (συνοπτικά) η διαδικασία της δημιουργίας του ελληνικού κράτους αλλά και οι κοινωνικές και πολιτικές συγκρούσεις που επέφερε αυτή η συγκρότηση. Στο πλαίσιο αυτό, θα αναδειχθεί η διαδικασία της κοινωνικής αναπαραγωγής του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού ενώ παράλληλα θα παρουσιαστεί το πελατειακό σύστημα και οι πελατειακές σχέσεις κατά τον 19ο αιώνα. Θα μελετηθεί η πρόωπη οικονομική αστάθεια της Οθωμανικής περιόδου φθάνοντας στη σημασία της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843 αλλά και οι συνέπειες που αυτή επέφερε στις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συγκρούσεις της περιόδου.

4η εβδομάδα: Οι Διεθνείς οικονομικές σχέσεις και η πολιτική κατά το 19ο αιώνα και οι επιδράσεις στο ελληνικό κράτος

- Θα παρουσιαστεί η εξέλιξη του ευρωπαϊκού καπιταλισμού κατά το 'μακρύ' δέκατο ένατο αιώνα ενώ θα αναδειχθεί η σημασία του αποκλεισμού της Ελλάδας από τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια την περίοδο 1827-1878. Θα γίνει εισαγωγική επισκόπηση του ιστορικού και της λειτουργίας των εξωτερικών δανείων καθ' όλο το 19ο αιώνα ενώ θα αναδειχθεί η βαρύτητα του Κριμαϊκού Πολέμου και του ναυτικού αποκλεισμού του Πειραιά για την εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας. Θα καταδειχθεί η σημασία της νέας δυναστείας του Γεωργίου του Α' μετά το 1864 και θα αναλυθούν οι οικονομικές μεταλλαγές, οι πολιτικές μεταβολές και οι ιδεολογικές εξελίξεις κατά δεύτερο μισό του 19ου αιώνα όπως αυτές συνδέθηκαν με τη μεγάλη ύφεση (1848-1875). Στο πλαίσιο αυτό θα μελετηθεί η ιδεολογικό-πολιτική σύγκρουση μεταξύ των κομμάτων του Χ. Τρικούπη και του Θ. Δεληγιάννη σχετικά με τον υπόδειγμα οικονομικής ανάπτυξης που θα έπρεπε να ακολουθήσει το ελληνικό βασίλειο και θα γίνει μια αναλυτική επισκόπηση της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής.

5η εβδομάδα: Τα νέα εμπορικά κέντρα: Η περίπτωση της Σύρου

- Στη διάλεξη αυτή μελετηθούν οι σπουδαίες ανακατατάξεις στους τομείς του εμπορίου και της ναυτιλίας που συντελέστηκαν στον ελλαδικό χώρο μετά την επίσημη ίδρυση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους το 1832. Θα εξεταστεί η μετάβαση από τα παραδοσιακά έμπορο-ναυτικά κέντρα της προεπαναστατικής περιόδου (Ύδρα, Ψαρά και Σπέτσες) στην Σύρο που έμελε να αποτελέσει το σημαντικότερο διαμετακομιστικό κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου κατά τον 19ο αιώνα. Θα παρουσιαστεί ο αστικός χαρακτήρας της συριακής κοινωνίας και θα παρουσιαστούν τα πολιτιστικά γνωρίσματα του ελληνικού εμπορικού καπιταλισμού. Τέλος θα διερευνηθεί η παρακμή του συριανού εμπορίου μετά το 1860 λόγω της μετάβασης από το ιστιοφόρο στον ατμό και της μεταφοράς των εμπορικών δραστηριοτήτων από τη Σύρο στον Πειραιά.

6η εβδομάδα: Η ελληνική εμπορική ναυτιλία από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι και τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο

- Θα μελετηθεί η ανασυγκρότηση της ιστιοφόρου ναυτιλίας μετά την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους ενώ θα αναδειχθεί η μεγέθυνση του ελληνικού εμπορικού στόλου

λόγω της ύπαρξης σημαντικών προσβάσεων σε εμπορικά κέντρα του εξωτερικού όπου είχε εγκατασταθεί η ελληνική ομογένεια. Θα παρουσιαστεί ο ρόλος των ελληνικών εμπορικών οίκων που είχαν δημιουργηθεί στο εξωτερικό (Δούναβης, Μαύρη Θάλασσα, παράλια Μικράς Ασίας) δίνοντας ώθηση στο ελληνικό εμπόριο και την ελληνική ναυτιλία. Τέλος θα σκιαγραφηθεί η μετάβαση της ελληνικής οικονομίας στην εποχή του ατμού η οποία, παρά τις δυσκολίες που επέφερε, ευνόησε, λόγω πολλών παραγόντων τη δημιουργία υψηλών κερδών στους Έλληνες εφοπλιστές. Στο πλαίσιο της μετάβασης αυτής θα εξεταστεί η ανάδυση του Πειραιά ως ένα από τα σημαντικότερα ναυτιλιακά κέντρα της Μεσογείου ενώ θα αναδειχθεί η σημασία του για τις διεργασίες εκβιομηχάνισης του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού.

7η-8η εβδομάδα: Ο παραγωγικός-βιομηχανικός μετασχηματισμός του ελληνικού κράτους: Δρόμοι, λιμάνια, σιδηρόδρομοι στην Ελλάδα του 19ου αιώνα

- Στις συγκεκριμένες διαλέξεις θα αναδειχθεί η μεταλλαγή του ελληνικού κράτους ώστε να δώσει τη δική του απάντηση στην (μεταχρονολογημένη) πρόκληση της Βιομηχανικής Επανάστασης. Αναντίρρητα, οι μετασχηματισμοί που συντελέστηκαν στο δίκτυο των υποδομών, κυρίως κατά την τρικυπική περίοδο, αποτέλεσαν ένα από πλέον δηλωτικά γνωρίσματα του εκσυγχρονισμού του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού. Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, μετά το 1832, και η ανάδειξη των λιμανιών της χώρας σε κέντρα του διαμετακομιστικού εμπορίου της Ανατολικής Μεσογείου, συνδέθηκαν με σημαντικές κρατικές επενδύσεις τόσο στο οδικό δίκτυο, όσο και στα λιμάνια. Επιπρόσθετα εξετάζεται η δόμηση του ελληνικού σιδηροδρομικού δικτύου που αποτέλεσε για πληθώρα πολιτικών και διανοουμένων της εποχής αναγκαία προϋπόθεση για τον καπιταλιστικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας.
-

9η εβδομάδα: Από τη σταφιδική κρίση στη χρεοκοπία: Εξωτερικός Δανεισμός και Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος στα τέλη του 19ου αιώνα

- Στις διαλέξεις αυτές θα εξεταστεί ο 'πυρετός της σταφίδας' κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα αναδεικνύοντας την εκπληκτική άνοδο της παραγωγής και της εξαγωγής της σταφίδας μετά την αγροτική μεταρρύθμιση του 1871. Η σταφίδα αποτέλεσε μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1890, λόγω και διαφόρων ιστορικών συγκυριών (φυλλοξήρα στα γαλλικά αμπέλια), το κυριότερο εξαγωγικό-δυναμικό προϊόν της χώρας. Η επαναφορά των γαλλικών αμπελώνων στα προ της φυλλοξήρας επίπεδα παραγωγής επέφερε απότομη μείωση στην εξωτερική ζήτηση της σταφίδας και προκάλεσε τη σταφιδική κρίση υπερπαραγωγής. Η κρίση αυτή, σε συνδυασμό με την αδυναμία του ελληνικού κράτους να εξυπηρετήσει τα τοκοχρεολύσια των εξωτερικών του δανείων, οδήγησαν στην χρεοκοπία του 1893. Η χρεοκοπία αυτή αλλά και η υποχρέωση των πολεμικών αποζημιώσεων λόγω της ήττας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 οδήγησαν στο Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο του 1898.
-

10η εβδομάδα: Η οικονομική σκέψη κατά 19ου αιώνα: Αναζητώντας το νέο αναπτυξιακό παράδειγμα

- Θα εξεταστεί η ελληνική οικονομική σκέψη κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα δίνοντας έμφαση στην επιρροή της κλασικής πολιτικής οικονομίας στη σκέψη των Ελλήνων οικονομολόγων. Θα αναδειχθεί η σκέψη του Ιωάννη Σούτσου ενώ θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο έργο του Αριστείδη Οικονόμου ο οποίος και μετέφερε τη σκέψη του J.S. Mill και των Γάλλων ουτοπιστών στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί το περιοδικό Οικονομική Επιθεώρηση ως τον χώρο στον οποίο εντυπώνονται οι εξελίξεις στην ελληνική οικονομική σκέψη του 19ου αιώνα. Παράλληλα θα αναδειχθεί η πρόσληψη του Μαρξισμού στην Ελλάδα αλλά και πως αυτή η πρόσληψη βοήθησε στη δημιουργία του ελληνικού εργατικού κινήματος.

11η Εβδομάδα: Οι χρεοκοπίες του νεοελληνικού κράτους

- Στη διάλεξη αυτή θα παρουσιαστούν οι τέσσερις χρεοκοπίες του ελληνικού κράτους (1827, 1843, 1893 και 1932). Θα αναδειχθεί ο συνδετικός κρίκος των χρεοκοπιών αυτών, δηλαδή ο υπέρμετρος και ακριβός δανεισμός της χώρας από το εξωτερικό. Παράλληλα θα φωτιστεί η σχέση μεταξύ χρεοκοπίας και εθνικής κυριαρχίας η οποία καταγράφεται σε όλη την περίοδο μέχρι και το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ειδικότερα η χρεοκοπία του 1843 συνδέθηκε με τον πρώτο δημοσιονομικό έλεγχο της Ελλάδας γεγονός με σημαντικές συνέπειες τόσο για την ανάπτυξη, όσο και για την κοινωνική συνοχή. Η τρίτη χρεοκοπία σχετίστηκε με δέσμευση των βασικών πόρων του ελληνικού βασιλείου ενώ η τέταρτη χρεοκοπία αποτέλεσε σε σημαντικό βαθμό αντανάκλαση της Μεγάλης Ύφεσης του 1929. Στο πλαίσιο της σχέσης της ελληνικής οικονομίας με τον ξένο παράγοντα θα επιχειρηθεί να απαντηθεί το δίλημμα μεταξύ υπανάπτυξης και εξαρτημένης ανάπτυξης.

12η εβδομάδα: Από τις εμπόλεμες συρράξεις στην ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας

- Στη διάλεξη αυτή θα εξεταστεί η πορεία της ελληνικής οικονομίας κατά τη διάρκεια πρώτου μισού του 20ου αιώνα: δηλαδή από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και το Μεσοπόλεμο μέχρι τη Μεγάλη Ύφεση της δεκαετίας του 1930 και τις τεράστιες επιπτώσεις του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου στις παραγωγικές δυνάμεις της ελληνικής οικονομίας. Επιπρόσθετα, θα μελετηθεί η σημασία της Μικρασιατικής Καταστροφής για την ελληνική οικονομία και θα παρουσιαστεί η διαδικασία ένταξης των προσφύγων στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό. Παράλληλα, θα αναδειχθεί η σημασία του Σχεδίου Μάρσαλ για την οικονομική ανασυγκρότηση και θα παρουσιαστεί η διαδικασία της μεταλλαγής του αναπτυξιακού παραδείγματος της ελληνικής οικονομίας κατά τις δεκαετίες 1950 και 1960.

13η Εβδομάδα: Από την ανασυγκρότηση στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

- Θα εξεταστεί η πορεία της ελληνικής οικονομίας κατά τις χρυσές δεκαετίες του ελληνικού καπιταλισμού 1960 και 1970, θα αναδειχθεί η διαδικασία με την οποία ο ελληνικός καπιταλισμός εκσυγχρόνισε την παραγωγική του βάση ενώ θα παρουσιαστούν οι διεργασίες της εμβάθυνσης της νομισματικής ενοποίησης και το πώς αυτές επηρέασαν την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Θα αναδειχθεί το δίλημμα περί του τύπου της εκβιομηχάνισης της ελληνικής οικονομίας και θα παρουσιαστεί η οικονομική πολιτική της

σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΜΕ R - ΟΙΚ4502

Σκοπός Μαθήματος

Το σεμινάριο σκοπεύει να εισάγει τους φοιτητές στον προγραμματισμό με τη χρήση της R. Συγκεκριμένα, να δώσει τις βάσεις στους φοιτητές για την εκμάθηση της R. Εγκατάσταση της R, φόρτωση, χειρισμός και εξαγωγή δεδομένων και επεξήγηση εννοιών όπως λίστα, διάνυσμα, τελεστής, πίνακας είναι τα πρώτα βήματα για την εκμάθηση της R. Εν συνεχεία, παρουσιάζονται συναρτήσεις απεικόνισης των δεδομένων και ακολουθεί ο προγραμματισμός συναρτήσεων από το χρήστη (self-written functions).

Διδάσκοντες

Τσαγρής Μιχαήλ

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=123

Απαιτούμενες γνώσεις

Στατιστική I (ΟΙΚ1003) και II (ΟΙΚ1006), Οικονομετρία I (2003) και II (2006), Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές για Οικονομολόγους I (ΟΙΚ1501) και II ΟΙΚ2501).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να μπορεί να εγκαθιστά στην R.
- Να εισάγει και εξάγει δεδομένα στην και από την R.
- Να ξεχωρίζει έννοιες όπως μεταβλητή, αντικείμενο και τις ιδιότητες αυτών.
- Να είναι σε θέση να παρουσιάσει διαγραμματικά δεδομένα διάφορων τύπων.
- Να μπορεί να γράφει απλές συναρτήσεις, συμπεριλαμβανομένου τη χρήση των εντολών for και while.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε εργασία που παραδίδεται στο τέλος του μαθήματος. Θα υπάρξει και παρουσίαση της εργασίας η οποία θα βαθμολογηθεί.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ. (2016). **Εισαγωγή στον Προγραμματισμό και στη Στατιστική Ανάλυση με R**, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα, Κάλλιπος, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	52	0	88	140

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 1.

- Περιγραφή και στόχοι σεμιναρίου.
- Εγκατάσταση της R.
- Βασικές πράξεις στην R.
- Πακέτα στην R.

2η Εβδομάδα Συναντήσεων: Διανύσματα και Τελεστές Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 2.

- Διανύσματα και τελεστές.
- Απλές πράξεις στην R.
- Εντολές στην R, νούμερα και χαρακτήρες.

3η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή/εξαγωγή Δεδομένων και Πίνακες-αντικείμενα Data.frame

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 3, 4.

- Εισαγωγή – εξαγωγή δεδομένων.
- Εισαγωγή δεδομένων διαφορετικής μορφής με τη χρήση πακέτου.
- Πίνακες – data.frame.
- Λίστες.

4η Εβδομάδα Συναντήσεων: Απεικόνιση Δεδομένων

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 5.

- Διαγράμματα για συνεχή δεδομένα.
 - Διαγράμματα για κατηγορικά δεδομένα.
 - Πολλά διαγράμματα σε ένα παράθυρο.
 - Εξαγωγή και αποθήκευση διαγραμμάτων.
-

5η Εβδομάδα Συναντήσεων: Οι Εντολές for και while

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 6.

- Η εντολή if.
- Η εντολή while.

6η Εβδομάδα Συναντήσεων: Προγραμματισμός Συναρτήσεων / Ανάθεση Εργασιών

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 7.

- Προγραμματισμός συναρτήσεων από το χρήστη (user or self-written functions).

7η Εβδομάδα Συναντήσεων: Βασικές Εντολές Ανάλυσης Δεδομένων I

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 8.

- Έλεγχος 2 πληθυσμιακών μέσων όρων.
- Έλεγχος 3 ή περισσότερων πληθυσμιακών μέσων όρων.
- Συντελεστής συσχέτισης Pearson και Spearman.

8η Εβδομάδα Συναντήσεων: Βασικές Εντολές Ανάλυσης Δεδομένων II

Ντζούφρας, Ι. και Καρλής, Δ., Κεφ. 8.

- Γραμμική παλινδρόμηση.

9η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών

10η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών

11η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών

12η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών

13η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση Εργασιών

ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΟΝΕ) - ΟΙΚ3312

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση του δικαίου και των θεσμών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) η οποία αποτελεί σημαντικό πυλώνα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η κατανόηση σε βάθος του τρόπου λειτουργίας τους και οι επιπτώσεις των αποφάσεων του Ecofin, του Eurogroup και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή των κρατών μελών της ΕΕ. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν σε βάθος την λειτουργία της Ευρωζώνης. Η διδασκαλία του μαθήματος στοχεύει να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με γενικές ικανότητες/δεξιότητες στην προαγωγή της κριτικής θεώρησης, της ερευνητικής προσπάθειας, της ανάπτυξης δημιουργικής σκέψης, της αυτόνομης εργασίας και της καλλιέργειας συνεργατικής προσπάθειας. Θα παρέχονται ηλεκτρονικά κείμενα από τον ημερήσιο ελληνόφωνο και ξενόγλωσσο πολιτικό και οικονομικό τύπο με τα οποία θα απαντώνται τα ζητήματα που θα απασχολούν το μάθημα. Έτσι μέσα από την κριτική τους ανάλυση θα επιχειρείται κάθε φορά να αναδειχθεί η δομή, ο ρόλος, οι πολιτικές και η λειτουργία στην πράξη των Θεσμικών Οργάνων της ΟΝΕ. Επιπλέον μέσα από βίντεο και livestreaming των συνεδριάσεων της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα επιχειρείται στην πράξη η παρακολούθηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου που διενεργείται στο πλαίσιο της Ευρωζώνης έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ αλλά και του Eurogroup.

Απαιτούμενες γνώσεις

Το συγκεκριμένο μάθημα δεν έχει προαπαιτούμενα. Η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων Θεσμοί της ΕΕ, Θεωρίες Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και Δίκαιο της ΕΕ δρα επιβοηθητικά.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στη βάση τελικών εξετάσεων.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Μαριάς, Ν. (2011). **Το Μνημόνιο της Χρεοκοπίας και ο Άλλος Δρόμος**, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα.

Μαριάς, Ν. (2019). **Ευρωπαϊκή Ένωση: Ιστορία, Δίκαιο, Πολιτικό Σύστημα Θεσμοί, Οικονομικές Θεωρίες**, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις 39	Φροντιστήρια 0	Αυτοτελής μελέτη 111	Σύνολο 150
---------------------------------------	-----------------	-------------------	-------------------------	---------------

1η Εβδομάδα: ONE: Κυρίαρχα Παραδείγματα (Α)

- Η Κοινωνική Οικονομία της Αγοράς.

2η Εβδομάδα: ONE: Κυρίαρχα Παραδείγματα (Β)

- Νεοφιλελευθερισμός - Η Συναίνεση της Ουάσιγκτον.

3η Εβδομάδα: Οικονομική Διακυβέρνηση στην ΕΕ

4η Εβδομάδα: Δημοσιονομική Πολιτική στο Πλαίσιο της ONE

- Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος.
- Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης / Οικονομική και Δημοσιονομική Εποπτεία - Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.

5η Εβδομάδα: Νομισματική Πολιτική στο Πλαίσιο της ONE

6η Εβδομάδα: Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών/ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Α)

7η Εβδομάδα: Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών/ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Β)

8η Εβδομάδα: Ecofin/Eurogroup/Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή

9η Εβδομάδα: Ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της ONE

10η Εβδομάδα: Δικαστήριο της ΕΕ και ONE

11η Εβδομάδα: Τραπεζική Ένωση/EFSF/ESM

12η Εβδομάδα: Η Εφαρμογή των Μνημονίων στην Ελλάδα (Α)

13η Εβδομάδα: Η Εφαρμογή των Μνημονίων στην Ελλάδα (Β)

Σκοπός Μαθήματος

Το μάθημα αποσκοπεί σε μία εισαγωγή στη μαρξική θεώρηση της Πολιτικής Οικονομίας. Κατά τις παραδόσεις αναπτύσσονται βασικές έννοιες της μαρξικής θεωρίας για την κατανόηση και μελέτη του καπιταλισμού όπως η έννοια της αξίας, του χρήματος, του κεφαλαίου και η διαδικασία παραγωγής υπεραξίας. Παρουσιάζονται επίσης η σύγκρουση κεφαλαίου και εργασίας, η δυναμική του καπιταλισμού, η καπιταλιστική συσσώρευση και η αναπαραγωγή του συνολικού κοινωνικού κεφαλαίου, η θεωρία του Μαρξ για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι οικονομικοί κύκλοι και η θεωρία των κρίσεων.

Διδάσκοντες

Λαπατσιώρας Σπύρος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=31

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να έχει αποκτήσει γνώση και κατανόηση των κύριων θεμάτων και εννοιών της Μαρξιστικής Οικονομικής Θεωρίας και να κατανοήσει τους λόγους που απέκτησε επικαιρότητα μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008.
 - Να έχει αποκτήσει γνώση των βασικών και θεμέλιων εννοιών της μαρξικής οικονομικής θεωρίας καθώς και τις ενστάσεις ή κριτικές συμβολές σε αυτήν άλλων θεωρητικών, μαρξιστών και μη και τις οποίες μπορεί να αναπτύξει εννοιολογικά και διαγραμματικά.
 - Να γνωρίζει και να μπορεί να παρουσιάσει βασικές διαφορές με άλλες σχολές οικονομικής σκέψης, τόσο ως προς την θεωρητική διάρθρωση όσο και ως προς τη μεθοδολογία.
 - Να μπορεί να αναλύσει και να εξηγήσει βασικά ή σύγχρονα οικονομικά φαινόμενα με τη χρήση της μαρξικής θεωρίας, έχοντας κατανόηση των ορίων της και των διαφορών της από άλλες θεωρητικές προσεγγίσεις.
 - Να βελτιώσει τις ικανότητες κριτικής σκέψης, συνθετικής ανάλυσης και μελέτης, τοποθέτησης κάτω από διαφορετικές οπτικές γωνίες και θεωρητικά πλαίσια, οικονομικών και κοινωνικών φαινομένων.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Λήψη αποφάσεων.
 - Αυτόνομη εργασία.
 - Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
 - Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά την διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος. Η γραπτή αυτή αξιολόγηση περιλαμβάνει ερωτήσεις σύντομης απάντησης (διαμορφωτική, συμπερασματική) και ερωτήσεις ανάπτυξης δοκιμίων (διαμορφωτική, συμπερασματική).

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Μηλιός, Γ., Δημούλης, Δ. και Οικονομάκης, Γ. (2005). **Η Θεωρία του Μαρξ για τον Καπιταλισμό**, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα.

Βλάχου, Α. (Επιμ.) (1999). **Πολιτική Οικονομία του Καπιταλισμού**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Μαρξ, Κ. (1980). **Το Κεφάλαιο, Τόμοι I-II-III**, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα.

Μαρξ, Κ. (1991). **Εμπόρευμα και Χρήμα**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Dobb, M. (1980). **Θεωρίες της Αξίας και της Διανομής**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Haug, W.F. (1980). **Εισαγωγικά Μαθήματα στο Κεφάλαιο**, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Αθήνα.

Hilferding, R. (1980). **Χρηματιστικό Κεφάλαιο**, Εκδόσεις Διεθνής Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Mattick, P. (1981). **Μαρξ, και Κέννς**, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα.

Moszkowska, N. (1988). **Θεωρίες για τις Οικονομικές Κρίσεις**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Sweezy, P.M. (1993). **Η Θεωρία της Καπιταλιστικής Ανάπτυξης**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Θεοτοκάς Ν., Μυλωνάκης, Δ. και Σταθάκης, Γ. (Επιμ.) (1996). **Αναδρομή στον Μαρξ**, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα.

Θεοτοκάς Ν. και Σταθάκης, Γ. (1996). **Δοκίμια για τον Μαρξ**, Εκδόσεις Ο Πολίτης, Αθήνα.

Σταμάτης, Γ. (1993). **Τεχνολογική Εξέλιξη και Ποσοστό Κέρδους στον Marx**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Η Μέθοδος Προσέγγισης στο Αντικείμενο της Πολιτικής Οικονομίας στο Μαρξικό Έργο
Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 1; Βλάχου, Κεφ. 1, 2

2η Εβδομάδα: Η Ανάλυση της Αξιακής Μορφής
Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 2; Βλάχου, Κεφ. 3.1, 3.3

- Εργασιακή θεωρία της αξίας,
- Εμπόρευμα και χρήμα.

3η Εβδομάδα: Η Μορφή της Αξίας και η Χρηματική Θεωρία του Μαρξ
Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 3

- Η καπιταλιστική οικονομία ως χρηματική οικονομία.

4η Εβδομάδα: Από το Χρήμα στο Κεφάλαιο
Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 3; Βλάχου, Κεφ. 3.2, 3.4

- Η διαδικασία εργασίας και η διαδικασία αξιοποίησης.
- Θεωρία της υπεραξίας.

- Απόλυτη υπεραξία.

5η Εβδομάδα: Θεωρία της Υπεραξίας

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Βλάχου, Κεφ. 5

- Απόλυτη και σχετική υπεραξία.

6η Εβδομάδα: Συσσώρευση του Κεφαλαίου και Δυναμική του Καπιταλισμού

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Βλάχου, Κεφ. 5

7η Εβδομάδα: Συνολικό Κοινωνικό Κεφάλαιο και τα Μαρξικά Σχήματα Αναπαραγωγής του Κεφαλαιοκρατικού Τρόπου Παραγωγής

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 5

8η Εβδομάδα: Το Ποσοστό Κέρδους

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 7; Βλάχου, Κεφ. 6

- Η τεχνική, αξιακή και οργανική σύνθεση του κεφαλαίου.
- Η «πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους».

9η Εβδομάδα: Η Θεωρία του Μαρξ για το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα

Σημειώσεις του διδάσκοντος

10η Εβδομάδα: Ο Μαρξ για τις Κρίσεις του Κεφαλαιοκρατικού Τρόπου Παραγωγής

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 8, 9; Βλάχου, Κεφ. 8

11η Εβδομάδα: Ο Φετιχισμός του Εμπορεύματος, του Χρήματος και του Κεφαλαίου

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Μηλιός, Δημούλης και Οικονομάκης, Κεφ. 4

- Οικονομικές κατηγορίες και η συγκρότηση των κοινωνικών σχέσεων.

12η Εβδομάδα: Κεφαλαιοκρατικές Κοινωνικές Σχέσεις

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Βλάχου, Κεφ. 11.2 - 11.4, 14

- Η κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής.
 - Ο κοινωνικός εργατικός έλεγχος ως εμμενής τάση των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων παραγωγής.
 - Οι κρατικές οικονομικές πολιτικές.
-

Σκοπός Μαθήματος

Ο σκοπός του σεμιναρίου είναι διττός. Με τη συμμετοχή στο σεμινάριο επιδιώκεται αφενός η εμβάθυνση των γνώσεων σε μία θεματική ενότητα του αντικειμένου της Πολιτικής Οικονομίας του Αγροτικού Τομέα (βλ. Πολιτική Οικονομία του Αγροτικού Τομέα I), αφετέρου η εξοικείωση με την αυτοδύναμη εργασία. Όσον αφορά την εξοικείωση με την αυτοδύναμη εργασία, επιμέρους στόχοι είναι: η εξοικείωση με τη χρήση των πηγών (βιβλιοθήκη, διαδίκτυο, κ.ά.) η επαφή με την διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία, η γνωριμία με τη διαδικασία της έρευνας, ή εκμάθηση της συγγραφής και παρουσίασης εργασιών, η άσκηση στη συμμετοχική διαδικασία διαλόγου και κριτικής. Η διάρκεια του σεμιναρίου είναι **δεκατρείς (13)** εβδομάδες. Τις πρώτες τρεις εβδομάδες παρουσιάζεται από τον διδάσκοντα η εκάστοτε κεντρική θεματική ενότητα και οι βασικές διαστάσεις των επιμέρους θεμάτων που είναι δυνατόν να επιλέξουν οι φοιτητές προς διερεύνηση. Επίσης δίδονται κατευθυντήριες αρχές όσον αφορά τον τρόπο εργασίας, την αναζήτηση και αξιοποίησης της βιβλιογραφίας, τον τρόπο συγγραφής και παρουσίασης του σεμιναρίου. Ακολουθούν (4η έως 13η εβδομάδα) οι προφορικές παρουσιάσεις των εργασιών, διάρκειας 15-20 λεπτών και ακολουθεί συζήτηση. Σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας διδάσκοντος και φοιτητών. Η παράδοση των τελικών γραπτών εργασιών γίνεται στο τέλος της εξεταστικής περιόδου. Η βιβλιογραφία διακρίνεται σε βασική και αφορά το εκάστοτε κεντρικό θέμα του σεμιναρίου, και εξειδικευμένη ανάλογα με το συγκεκριμένο θέμα που θα επιλέξει κάθε φοιτητής. Ως εκ τούτου είναι διαφορετική σε κάθε εξάμηνο. Λόγω της φύσεως της θεματολογίας, μεγάλο τμήμα της βιβλιογραφίας είναι ξενόγλωσση, κυρίως αγγλική. Τα συναφή επιστημονικά περιοδικά είναι τα ακόλουθα:

- Agricultural Economics.
- Agriculture and Human Values.
- Capitalism Nature Socialism.
- Ecological Economics.
- Environment and Development Economics.
- European Review of Agricultural Economics.
- Food Policy.
- Geoforum.
- Journal of Agricultural and Environmental Ethics.
- Journal of Rural Studies.
- International Journal of Agricultural Resources, Governance and Ecology.
- International Journal of Sociology of Agriculture and Food.
- Monthly Review.
- New Left Review.
- Post-autistic Economics Review.
- Review of Radical Political Economics.
- Sociologia Ruralis.
- World Development.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συγκροτούνται από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.
A. Όσον αφορά το επίπεδο των γνώσεων, βασικός σκοπός του αντικειμένου είναι διττός.

Με τη συμμετοχή στο σεμινάριο επιδιώκεται αφενός η εμβάθυνση των γνώσεων σε μία θεματική ενότητα του αντικειμένου της Πολιτικής Οικονομίας του Αγροτικού Τομέα Ι, αφετέρου η εξοικείωση με την διαδικασία της αυτοδύναμης εκπόνησης εργασίας. Στα δύο αυτά σημεία συνίσταται και η διαφοροποίηση του εν λόγω σεμιναρίου από το αντίστοιχο αντικείμενο. Ειδικότερα όσον αφορά την εξοικείωση με την αυτοδύναμη εργασία, επιμέρους στόχοι είναι: η εξοικείωση με τη χρήση των πηγών (βιβλιοθήκη, διαδίκτυο), η επαφή με τη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία, η εκμάθηση της διαδικασίας συγγραφής και παρουσίασης εργασιών, η άσκηση στη συμμετοχική διαδικασία διαλόγου και κριτικής. Σε κάθε εξάμηνο επιλέγεται μία κεντρική θεματική ενότητα του αντικειμένου Πολιτικής Οικονομίας του Αγροτικού Τομέα Ι και στο πλαίσιο αυτής εξετάζονται 15-20 επιμέρους θέματα. Οι φοιτητές σε συνεργασία με τον καθηγητή επιλέγουν ένα εξειδικευμένο θέμα. Η βιβλιογραφία που δίνεται διακρίνεται σε βασική και αφορά όλα τα θέματα του σεμιναρίου, στη βιβλιογραφία κατά θεματική ενότητα και στην εξειδικευμένη ανάλογα με το συγκεκριμένο θέμα που θα επιλέξει κάθε φοιτητής.

B. Όσον αφορά τις δεξιότητες, επιδιώκεται η απόκτηση της δεινότητας για εφαρμογή των ανωτέρω γνώσεων σε θεωρητικό-ακαδημαϊκό και επαγγελματικό επίπεδο. Επιδιώκεται η δεινότητα στην εφαρμογή των γνώσεων να μπορεί να εκφραστεί σε ποικιλία καταστάσεων και συνθηκών. Με τις αποκτηθείσες δεξιότητες είναι δυνατόν να διαχειρισθούν θέματα που αφορούν:

- Την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και του αγροτροφικού ζητήματος σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- Τη συμβολή του αγροτροφικού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη.
- Την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.
- Την περιβαλλοντική διάσταση των δραστηριοτήτων του αγροτροφικού συστήματος.
- Την εφαρμογή και αξιοποίηση της ΚΑΠ.
- Τη λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών.
- Την προσαρμογή των οικονομικών γνώσεων στις ιδιομορφίες του πρωτογενούς τομέα.
- Την οικονομική, κοινωνική και θεωρητική σημασία των τεχνολογικών εξελίξεων στην παραγωγή τροφίμων.
- Τη συνεργασία με ειδικούς άλλων επιστημονικών αντικειμένων με στόχο την διεπιστημονική και ολοκληρωμένη διαχείριση των ζητημάτων.
- Την περαιτέρω θεωρητική ενασχόληση με το ευρύτερο ζήτημα της παραγωγής τροφίμων. Με τις ανωτέρω γνώσεις και δεξιότητες, επιδιώκεται η απόκτηση ικανοτήτων για αυτόνομη και υπεύθυνη αντιμετώπιση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών ζητημάτων. Ως βασικότερες ικανότητες αναφέρονται:
- Η αναζήτηση και βιβλιογραφίας.
- Ο εντοπισμός, ανάλυση και σύνθεση των κρίσιμων δεδομένων και πληροφοριών.
- Η αυτόνομη εργασία.
- Η προφορική παρουσίαση εργασιών.
- Η συμμετοχή σε συζήτηση.
- Η παρακολούθηση, κατανόηση και ανάλυση των εξελίξεων στο αγροτροφικό σύστημα σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων του αγροτροφικού συστήματος.
- Η πλουραλιστική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση των ζητημάτων του αγροτροφικού συστήματος.

- Η προαγωγή κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής ευαισθησίας και υπευθυνότητας σε θέματα διατροφής και περιβάλλοντος.
- Η εν γένει προαγωγή της ελεύθερης, κριτικής και δημιουργικής σκέψης.
- Η ικανότητα αντίληψης νέων καταστάσεων και η δυνατότητα προσαρμογής και αποτελεσματικής λειτουργίας σε αυτές.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση αποτελείται από τρία στάδια. Κατ' αρχάς γίνεται με βάση την προφορική παρουσίαση της εργασίας. Συμπληρώνεται με την αξιολόγηση της συμμετοχής στη συζήτηση κατά τις προφορικές παρουσιάσεις των εργασιών των άλλων φοιτητών. Και ολοκληρώνεται με βάση την τελική εργασία. Το ειδικό βάρος κάθε επιμέρους σταδίου είναι:

A. Τελική γραπτή εργασία: **70%**.

B. Προφορική παρουσίαση της εργασίας: **20%**.

Γ. Συμμετοχή στη συζήτηση κατά τις προφορικές παρουσιάσεις των εργασιών: **10%**.

Η παρακολούθηση των σεμιναρίων και η προφορική παρουσίαση των εργασιών είναι **υποχρεωτική**. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση είναι: ο βαθμός κατανόησης του θέματος, η αρτιότητα της εργασίας (μέθοδος, στόχοι, τεχνικές, αποτελέσματα), η επιλογή και η αξιοποίηση της βιβλιογραφίας, η ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης, η συμμετοχή στη συζήτηση κατά την παρουσίαση των εργασιών.

Οδηγίες για την Εργασία:

- Οι οδηγίες δίδονται στη διάρκεια των πρώτων συναντήσεων.

Ενδεικτικά Θέματα Εργασιών Παλαιότερων Ετών:

Η θεματολογία του σεμιναρίου κυρίως αντλεί από τις θεματικές ενότητες του αντικειμένου Πολιτική Οικονομία του Αγροτικού Τομέα Ι, ωστόσο, είναι δυνατόν να ενταχθούν και σχετικά θέματα εκτός του ανωτέρω πλαισίου (π.χ. λόγω της επικαιρότητας, ή/και των προτιμήσεων των φοιτητών). Ενδεικτικά θέματα των έως τώρα εργασιών είναι:

- Η ιστορική διαδρομή του ρόλου της γεωργίας στην οικονομική ανάπτυξη.
- Βιομηχανική επανάσταση και γεωργία, πρωταρχική συσσώρευση.
- Αγροτικό πλεόνασμα, γαιοπρόσοδος, αγροτικές μεταρρυθμίσεις.
- Η θεωρητική και οικονομική σημασία των ιδιομορφιών (φυσικών, βιολογικών, οικονομικών) της αγροτικής παραγωγής.
- Καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής και γεωργία.
- Εμπόδια και τρόποι διείσδυσης του κεφαλαίου στην αγροτική παραγωγή.
- Ιδιοποίηση και υποκατάσταση.
- Λειτουργικά τρόφιμα.
- Πρώτες ύλες γενικής χρήσης.
- Γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί.
- Το παγκόσμιο αγροτροφικό σύστημα, διεθνείς οργανισμοί, πολυεθνικές εταιρείες.
- Πείνα και υποσιτισμός, διατροφική ασφάλεια και διατροφική ανεξαρτησία.
- Ο ρόλος του πρωτογενούς τομέα στην Ελλάδα (συμμετοχή στο ΑΕΠ, την απασχόληση, τις επενδύσεις, την κατανάλωση, το εξωτερικό εμπόριο).
- Διακλαδικές σχέσεις του πρωτογενούς τομέα.
- Ανάλυση επιμέρους κλάδων του αγροτροφικού συστήματος.
- Πολυλειτουργική γεωργία, πολυαπασχόληση, αποαγροτοποίηση της υπαίθρου.
- Συμβολαϊκή γεωργία.
- Γεωργία και περιβάλλον.
- Οι μετανάστες στην ελληνική γεωργία.
- Εναλλακτικές τάσεις και κινήματα σχετικά με τη διατροφή.
- Κοινή Αγροτική Πολιτική.

- Συλλογικές μορφές οικονομικής δραστηριότητας στον πρωτογενή τομέα.
- Ιδιωτικοποίηση της ζωής μέσω κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων (TRIPS: Trade Related Intellectual Property Rights).
- Ιδιωτικοποίηση του νερού στη Λατινική Αμερική.
- Γεωργία και νεοφιλελευθερισμός.
- Ιδιωτικές προδιαγραφές στα τρόφιμα (private standards).
- Εξέταση ενός διατροφικού σκανδάλου (νόσος των τρελών αγελάδων, διοξίνες, εξασθενές χρώμιο, νόσος των πτηνών, κ.ά.).
- Βιοπειρατεία.
- Αγορά γης από κράτη και εταιρείες στην επικράτεια άλλων χωρών.
- Παρουσίαση δραστηριοτήτων μιας πολυεθνικής εταιρίας του αγροτροφικού συστήματος.
- Παρουσίαση ενός κλάδου ή προϊόντος του αγροτροφικού συστήματος (σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό, εθνικό επίπεδο).
- Διαδικασίες συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης στο αγροτροφικό σύστημα.
- Βιοκαύσιμα. Ενεργειακό ισοζύγιο βιοκαυσίμων.
- Εναλλακτικά κινήματα στον χώρο των τροφίμων (via campesina, fair trade, slow food, local food κ.ά.).
- Γεωργία και κλιματική αλλαγή.
- Green washing.
- Food miles.

Βασικό εγχειρίδιο

Eco, U. (1994). **Πώς Γίνεται μία Διπλωματική Εργασία**, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα.

Dunleavy, P. (2006). **Η Διδακτορική Διατριβή: Οργάνωση, Σχεδιασμός, Συγγραφή, Ολοκλήρωση**, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα.

Howard, K. και Sharp, J.A. (1994). **Η Επιστημονική Μελέτη. Οδηγός Σχεδιασμού και Διαχείρισης Πανεπιστημιακών Ερευνητικών Εργασιών**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Παπαγιαννοπούλου, Μ. (1999). **Η Εκπόνηση Μελετών στις Κοινωνικές Επιστήμες. Θεωρητικές και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις**, Ε.Κ.Κ.Ε, Αθήνα.

Πολίτης, Α. (1998). **Υποσημειώσεις και Παραπομπές**, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο.

Ζαφειρόπουλος, Κ. (2005). **Πώς Γίνεται μια Επιστημονική Εργασία**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Thomson, W. (1999). **The Young Person's Guide to Writing Economic Theory**, Journal of Economic Literature, Vol. 37(1), pp. 157-183,

(2013). **Βιβλιογραφικές Αναφορές. Συνοπτικός Οδηγός στους Τρόπους Ορθής Αξιοποίησης και Χρήσης των Βιβλιογραφικών Αναφορών**, http://www.lis.upatras.gr/wp-content/uploads/2013/01/Citations_LIS_Guide.pdf,

(2015). **Εργαλείο Σύνταξης Βιβλιογραφικών Παραπομπών**, <http://orion.lib.teithe.gr/index.php?page=additional-references>,

(2015). **Guide to the Harvard System of Referencing**, <http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm>,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
46	0	119	165

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα Συναντήσεων: Διαδικαστικά Ζητήματα

- Σύντομη παρουσίαση κεντρικού θέματος και επιμέρους θεματικών ενοτήτων.
 - Υποβολή αιτήσεων και επιλογή φοιτητών που θα παρακολουθήσουν το σεμινάριο.
-

2η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Α)

- Αναλυτική παρουσίαση κεντρικού θέματος και των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.
 - Έναρξη διαδικασίας επιλογής θέματος εργασίας από τους φοιτητές.
-

3η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Β)

- Αναλυτική παρουσίαση των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.
 - Οριστικοποίηση επιλογής θέματος εργασίας από τους φοιτητές.
-

4η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Γ)

- Αναλυτική παρουσίαση των επιμέρους θεματικών ενοτήτων.

5η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή (Δ)

- Μεθοδολογία συγγραφής εργασιών, αναζήτηση πηγών και βιβλιογραφίας.

6η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συζήτηση

- Συζήτηση σχετικά με τα θέματα και τη διαδικασία εργασίας, παρουσίασης και συγγραφής των εργασιών.

7η-13η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση - Συζήτηση Εργασιών

Σκοπός Μαθήματος

Η οικονομική ιστορία σχετίζεται άρρηκτα με την κατανόηση των μεταβολών στο οικονομικό παρελθόν. Είναι μια θεωρητική, και βασισμένη σε τεκμήρια, προσέγγιση της ιστορίας. Η οικονομική ιστορία, ούσα ένα σχετικά νεαρό επιστημονικό πεδίο, χρησιμοποιεί έννοιες, θεωρητικά σχήματα και μεθόδους των ευρύτερων κοινωνικών επιστημών ερευνώντας ζητήματα όπως η οικονομική ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, τα αίτια των πληθυσμιακών μεταβολών και της μετανάστευσης, οι βαθύτερες αφορμές των οικονομικών κρίσεων, τα οικονομικά και κοινωνικά συμπαρομαρτούντα των πολέμων, ο ρόλος της εκπαίδευσης και του ανθρωπίνου κεφαλαίου στην οικονομική αλλαγή αλλά και η σημασία των θεσμών, των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων και των κοινωνικών σχέσεων στη μακρά διάρκεια (longue durée). Αυταπόδεικτα, η οικονομική ιστορία είναι ένα διεπιστημονικό πεδίο το οποίο εδράζεται επιστημολογικά στη σύνθεση θεωρίας και ιστορίας. Το μάθημα έχει σκοπό να περιγράψει την ιστορική διαδικασία εξέλιξης του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής ερμηνεύοντας την γένεση του εμπορικού καπιταλισμού κατά τη μετάβαση από τις φεουδαλικές σχέσεις παραγωγής, προσεγγίζοντας τις απαρχές της 'Βιομηχανικής Επανάστασης' αλλά και τις οικονομικές/κοινωνικές αλλαγές που αυτή επέφερε με τη διάδοση της. Παράλληλα εξετάζεται η Μεγάλη Ύφεση του τελευταίου τετάρτου του 19ου αιώνα αλλά και οι οικονομικές διακυμάνσεις των πρώιμων χρόνων του 'σύντομου' εικοστού αιώνα. Ο κυριότερος στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις κεντρικές έννοιες και τις μεθόδους της οικονομικής ιστορίας ως εργαλείου της σύγχρονης οικονομικής σκέψης και της κατανόησης της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας.

Διδάσκοντες

Θωμάκης Ζαφείριος

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο τμήμα.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την ολοκλήρωση των διαλέξεων οι φοιτητές θα πρέπει:

- Να έχουν κατανοήσει εις βάθος τα ιστορικά θεμέλια του καπιταλισμού αλλά και να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις μεταλλαγές του κεφαλαιοκρατικού συστήματος παραγωγής κατά τη 'μακρά διάρκεια'.
- Να αντιλαμβάνονται τη μετάβαση από τον εμπορικό, στο βιομηχανικό και τέλος στο χρηματοπιστωτικό καπιταλισμό.
- Να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται το ρόλο του ιστορικού, γεωγραφικού και υλικού στοιχείου στις οικονομικές διακυμάνσεις.
- Να έχουν κατανοήσει τη σχέση στατιστικής και οικονομικής ιστορίας αλλά και να έχουν εξοικειωθεί με έννοιες όπως η συγκριτική οικονομική ιστορία, η ολική ιστορία, η δημογραφία, η μικροϊστορία κ.α.
- Να αντιληφθούν τη σημασία της οικονομικής ιστορίας στη διαμόρφωση της οικονομικής θεωρίας.

Τρόπος αξιολόγησης

Το μάθημα θα εξεταστεί γραπτώς στο τέλος του εξαμήνου με ερωτήσεις ανοικτού τύπου ενώ θα δοθεί και η δυνατότητα εκπόνησης (προαιρετικών) γραπτών εργασιών κατά τη

διάρκεια των διαλέξεων. Ο βαθμός της εργασίας θα συνυπολογιστεί κατά 30% στην εξαγωγή του τελικού βαθμού, αν και εφόσον είναι υψηλότερος του αντίστοιχου βαθμού του τελικού διαγωνίσματος.

Φροντιστηριακά
μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Heilbroner, R. and Mildberg, W. (2010). **Η Γένεση της Οικονομικής Κοινωνίας**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Hobsbawm, E. (1990). **Η Εποχή των Επαναστάσεων, 1789-1848**, Εκδόσεις ΜΙΕΤ, Αθήνα.

Tuma, E. (1999). **Ευρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία (τόμοι Ι και ΙΙ)**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας
εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η-2η Εβδομάδα: Η γέννηση της οικονομικής ιστορίας και η εξέλιξη του οικονομικού ιστορείν

- Στις δυο πρώτες εβδομάδες παρουσιάζονται οι διάφοροι ορισμοί της οικονομικής ιστορίας ενώ αναδεικνύονται τα οφέλη που δύναται να αποκομίσει ο οικονομολόγος από τη μελέτη της. Επίσης, στις πρώτες διαλέξεις, θα εξεταστεί η εξέλιξη της οικονομικής ιστορίας ως ξεχωριστό ακαδημαϊκό πεδίο όπως αυτή αναδύθηκε από τα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα μέχρι και σήμερα. Στη βάση αυτή, εξετάζεται ο πρώιμος εμπειρισμός των πρώτων ιστορικών οικονομολόγων (historical economists), το debate μεταξύ των ουδετεριστών (neutrals) και των ρεφορμιστών (reformists) οικονομικών ιστορικών, η παράδοση των Annales, η μαρξιστική παράδοση στην ιστορία, η κλειομετρική επανάσταση της δεκαετίας του 1960 αλλά και η ύστερη συμβολή των νέων θεσμικών οικονομικών στην επιστήμη της οικονομικής ιστορίας. Στις διαλέξεις αυτές αυτή θα εξεταστεί η συμβολή της στατιστικής στην οικονομική ιστορία (cliometrics) ενώ τέλος θα δοθεί έμφαση στην συγκριτική οικονομική ιστορία (comparative economic history).

3η Εβδομάδα: Το ζήτημα της μετάβασης από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό

- Στην συγκεκριμένη θεματική μελετάται η (ιστορική) διαδικασία αποσύνθεσης του μεσαιωνικού συστήματος παραγωγής και η μεταστοιχείωση των παραγωγικών δυνάμεων σε (νέα) κεφαλαιοκρατική βάση. Εξετάζεται η ιστοριογραφική παράδοση του Henri Pirenne και παρουσιάζεται η ιστορική διεργασία με την οποία η αναθέρμανση του εσωτερικού και του εξωτερικού εμπορίου, η αναζωογόνηση των ευρωπαϊκών πόλεων και ο θεσμικός μετασχηματισμός λειτούργησαν ευνοϊκά για την ανάπτυξη ενός πρώιμου εμπορικού καπιταλισμού ο οποίος και έθεσε και τα θεμέλια της Βιομηχανικής Επανάστασης στα τέλη του δεκάτου ογδόου αιώνα. Παράλληλα εξετάζεται η διαδικασία με την οποία η (σταδιακή) εκμίσθωση των γαιών του άρχοντα στους καλλιεργητές επέτρεψε τη σταδιακή μετατροπή του δουλοπάροικου σε ενοικιαστή αγρότη, γεγονός που αποτέλεσε την απαρχή του μετασχηματισμού των παραγωγικών σχέσεων στην ύπαιθρο και την συνακόλουθη εμπορική και αστική έκρηξη. Για την κατανόηση της μετάβασης από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό εξετάζονται οι θεάσεις οικονομολόγων όπως οι Maurice Dobb, Paul Sweezy, Rodney Hilton, Christopher Hill, Kohachiro Takahashi και Robert Brenner. Επίσης παρουσιάζονται οι βασικές μορφές οργάνωσης της παραγωγής πριν τη βιομηχανική επανάσταση, δηλαδή οι συντεχνίες και το σύστημα ανάθεσης της παραγωγής (Putting Out System).
-

4η-6η Εβδομάδα: Η Βιομηχανική Επανάσταση και οι συνθήκες μεταλλαγής του τρόπου παραγωγής στην Αγγλία του 18ου αιώνα

- Στις τρεις επόμενες εβδομάδες εξετάζεται η Βιομηχανική Επανάσταση, όπου από τα 1780 και για πρώτη φορά στην ιστορία, λύθηκαν τα δεσμά των παραγωγικών δυνάμεων και πλέον οι κοινωνίες θα μπορούσαν να επιτύχουν τον συνεχή, ταχύ και απεριόριστο πολλαπλασιασμό των ανθρώπων, των αγαθών και των κεφαλαίων. Επιχειρείται να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο το θεσμικό πλαίσιο και η κατανομή των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων στην Αγγλία αποτέλεσαν τον ‘βατήρα’ της αέναης οικονομικής ανάπτυξης κατά τον δέκατο ένατο αιώνα. Επιπρόσθετα, εξετάζεται πως ο μετασχηματισμός των δικαιωμάτων γαιοκτησίας, μέσα από τους Νόμους περί περιφράξεων (Enclosure Acts) στα 1760-1830, οδήγησε σε μια γεωργική παραγωγή που ήταν προσανατολισμένη στην αγορά και δεν ήταν πια φεουδαλική. Η αποσύνθεση του ‘συστήματος ανάθεσης’ (putting out system) και η ανάπτυξη της μανιφακτούρας κρυσταλλώνουν τους παραγωγικούς μετασχηματισμούς της Βιομηχανικής Επανάστασης. Η ανάπτυξη της βαμβακοβιομηχανίας, το (ελεύθερο) αποικιακό εμπόριο και ο εγχρηματισμός της οικονομίας κατέστησαν την βρετανική εκδοχή για την οικονομική ανάπτυξη ως την κυριότερη εκδοχή για τον ‘πλούτο των εθνών’. Στη συγκεκριμένη ενότητα εξετάζονται οι θεωρίες που ανέπτυξαν επιφανείς (κλασικοί) οικονομολόγοι και ιστορικοί της οικονομίας (historical economists) δίνοντας έμφαση στην έννοια των σταδίων οικονομικής ανάπτυξης (stages theory). Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο έργο του Arnold Toynbee (1884), Διαλέξεις για τη Βιομηχανική Επανάσταση, το οποίο αποτέλεσε το locus classicus για τη συγκεκριμένη περίοδο.
-

7η-8η Εβδομάδα: Προς ένα βιομηχανικό κόσμο: Η διάδοση της βιομηχανικής επανάστασης στην Ευρώπη τον 19ο αιώνα

- Στις δυο επόμενες εβδομάδες εξετάζονται οι τρεις θεμελιώδεις μεταβολές που υπέστη ο

δυτικός κόσμος κατά τον πρώιμο μακρύ δέκατο ένατο αιώνα και συνδυάστηκαν με τη διάδοση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής. Καταρχάς, η 'δημογραφική έκρηξη' που ήταν εντυπωσιακή δημιούργησε μια νεαρή εργατική δύναμη και περισσότερους καταναλωτές τονώνοντας την ενεργό ζήτηση. Δεύτερον, η βελτίωση των επικοινωνιών που συμπεκνώνεται στη 'σιδηροδρομική εκτίναξη' που αποτέλεσε και το λαμπερότερο αποτύπωμα της βιομηχανικής επανάστασης. Τέλος μελετάται η αύξηση του όγκου του εμπορίου και η έκρηξη της μετανάστευσης. Αυτές οι μεταβολές δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για τη διάδοση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής. Επιπρόσθετα, εξετάζεται η περίπτωση της Γαλλίας, οι ΗΠΑ -που κατέγραψαν την δυναμικότερη εκδοχή της οικονομικής ανάπτυξης μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο του 1861-1865- και η Ρωσία, η οποία μετά τη 'Χειραφέτηση' παρουσιάζεται ως άλλος ένας επίδοξος γίγαντας της παγκόσμιας οικονομίας. Στην συγκριμένη θεματική μελετάται η κυριότερη συνέπεια της εκβιομηχάνισης, δηλαδή ο βαθύς και στέρεος διαχωρισμός μεταξύ 'προηγμένων' και 'υπανάπτυκτων' χωρών με τις δεύτερες, κάτω από την πίεση των δυτικών εισαγωγών και εξαγωγών αλλά και τη στρατιωτική πίεση των πρώτων να τις μετατρέπουν σε οικονομίες εξαρτημένες από τη Δύση. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζονται και οι βασικές μορφές νομισματικής συνεργασίας με ιδιαίτερη έμφαση στη Λατινική Νομισματική Ένωση.

9η-10η εβδομάδα: Από τη Γαλλική Επανάσταση στις κοινωνικές και οι πολιτικές μεταβολές στην Ευρώπη του 19ου αιώνα

- Κατά την ένατη και δέκατη εβδομάδα παρουσιάζεται η Γαλλική Επανάσταση (1789) και πως αυτή συνετέλεσε στη μετάβαση προς από την μοναρχία στον εκδημοκρατισμό της Δυτικής Ευρώπης. Παρουσιάζονται τα απότοκα της μέχρι και το 1848 ενώ παράλληλα εξετάζονται οι εκρηκτικές διαστάσεις που πήραν ο οικονομικός μετασχηματισμός και η οικονομική ανάπτυξη των χωρών μεταξύ του 1848 και των αρχών της δεκαετίας του 1870. Είναι η περίοδος της 'ανάπτυξης του κεφαλαίου' καθώς ο κόσμος έγινε καπιταλιστικός και μια μειοψηφία 'ανεπτυγμένων' χωρών έγιναν βιομηχανικές οικονομίες. Αυτός ο μετασχηματισμός προκάλεσε μια σειρά από πολιτικές και κοινωνικές μεταβολές οι οποίες ήταν κατακλυσμιαίες. Μια από τις βασικές μεταβολές ήταν η εμπέδωση του έθνους-κράτους, το οποίο ενισχύεται σε παράλληλο επίπεδο με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Επιπρόσθετα, εξετάζεται το 'Κοινωνικό Ζήτημα' δηλαδή οι κοινωνικές συνέπειες του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής όπως η παιδική και η γυναικεία εργασία αλλά και τα αρνητικά απότοκα της εκβιομηχάνισης. Η αστικοποίηση, γνήσιο τέκνο της εκβιομηχάνισης, εντείνεται στα μέσα του δεκάτου ενάτου αιώνα και δημιουργεί τις μεγάλες πόλεις του σύγχρονου δυτικού κόσμου. Η εργατική τάξη, που αποτελεί επίσης αντανάκλαση της περιόδου αυτής, διαμένει στις φτωχογειτονιές των μεγάλων πόλεων και συνεχίζει να έχει υψηλά ποσοστά θνησιμότητας. Οι μεγάλες πόλεις συνέχιζαν να καταβροχθίζουν τα φτωχότερα στρώματα τους ανασύροντας το 'μαλθουσιανό κίνδυνο'. Είναι η περίοδος όπου η 'μαζική κουλτούρα' αρχίζει να διαμορφώνεται καθώς όσο οι λαϊκοί άνθρωποι εγκλιματίζονται στην αστική ζωή, τα παλιά ήθη και έθιμα που είχαν φέρει μαζί τους από την ύπαιθρο ή την προβιομηχανική πόλη χάνουν τη σημασία τους και γίνονται σταδιακά ανεφάρμοστα. Τέλος, στη συγκριμένη θεματική θα αναδειχθεί η ανάδυση ιδεών του γαλλικού ουτοπισμού, του μαρξισμού και του αναρχισμού που αμφισβητούν την 'καθολικότητα' των φιλελεύθερων ιδεωδών.
-

11η εβδομάδα: Η ανάδυση του προστατευτισμού και η απαρχή της εποχής των αυτοκρατοριών

- Η πρωτοκαθεδρία της Βρετανίας στο παγκόσμιο εμπόριο, η Μεγάλη Ύφεση του ύστερου τετάρτου του δεκάτου ενάτου αιώνα και η εξαθλίωση μεγάλου μέρους των φτωχότερων στρωμάτων προκάλεσε μια ανοιχτή αμφισβήτηση του laissez faire που αποτέλεσε την ιδεολογική προμετωπίδα της 'εποχής του κεφαλαίου'. Στη συγκεκριμένη διάλεξη εξετάζεται ο γενικευμένος αποπληθωρισμός της περιόδου 1873-1896 και πως αυτός οδήγησε στη γενικευμένη συμπίεση των ποσοστών κέρδους αφού το κόστος παραγωγής δεν ήταν τόσο ελαστικό όσο οι τιμές των προϊόντων. Ουσιαστικά, η Μεγάλη Ύφεση έθεσε τέρμα στη μακρά περίοδο κυριαρχίας του οικονομικού φιλελευθερισμού, αφού αρχής γενομένης από τη Γερμανία, την Ιταλία και τις ΗΠΑ, οι προστατευτικοί δασμοί έγιναν σταθερό χαρακτηριστικό του διεθνούς εμπορίου. Πέρα από την Βρετανία, η οποία ήταν σταθερός υπέρμαχος του ελευθέρου εμπορίου, ούσα η μεγαλύτερη εξαγωγός κεφαλαίου, 'αόρατων' χρηματοπιστωτικών και εμπορικών υπηρεσιών, καθώς και υπηρεσιών μεταφοράς, όλες οι υπόλοιπες χώρες υιοθετούσαν επιθετικά (ή διστακτικά) δασμολόγια. Είναι η περίοδος όπου τα κείμενα του Friedrich List, του Charles Carey και του Gustav Schmoller γίνονται οι επίσημες απολογίες του οικονομικού προστατευτισμού και ασκούν κριτική στα κείμενα της φιλελεύθερης σχολής του Manchester. Είναι η περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας, παρά τη διεύρυνση της παγκόσμιας αγοράς, νέες αυτοκρατορίες αναδύονται προετοιμάζοντας το έδαφος για τις πολεμικές συρράξεις του εικοστού αιώνα.

12η εβδομάδα: Μεσοπόλεμος, οικονομικές διακυμάνσεις και το Κραχ του '29

- Στη συγκεκριμένη διάλεξη εξετάζονται οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις της περιόδου του μεσοπολέμου η οποία εγγράφεται ιστοριογραφικά ως μια από τις πλέον αντιφατικές περιόδους της ευρωπαϊκής οικονομικής ιστορίας. Ειδικότερα, η δεκαετία του 1920 χαρακτηρίζεται από πληθώρα οικονομικών ιστορικών ως θορυβώδης. Οι οικονομικές καταστροφές του πρώτου παγκοσμίου πολέμου επουλώθηκαν μόλις το 1924. Το αμερικάνικο Κραχ του 1929 ανέστρεψε το πρίσμα της κυρίαρχης οικονομικής θεωρίας και οικονομικής πολιτικής αφού οι οικονομικές ιδέες του J.M. Keynes επέδρασαν στο σώμα της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής. Με τη δημοσίευση της Γενικής Θεωρίας (1936) η νεοκλασική θεωρία δέχεται ένα ισχυρό πλήγμα καθώς, τονίζοντας τη σημασία της ενεργούς ζήτησης και των αυξημένων (κρατικών) δαπανών, ο Keynes αμφισβητεί τη σημασία της φειδούς και της αποταμίευσης. Από την άλλη, οι οικονομικές διακυμάνσεις επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στο πολιτικό εποικοδόμημα καθώς χώρες όπως η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Γερμανία βαδίζουν, σε διαφορετικά χρονικά σημεία του μεσοπολέμου, προς το φασισμό ενώ και η Σοβιετική Ένωση ξεκινώντας από το 1917 το σοσιαλιστικό πείραμα αναζητά, ως το 1930 τουλάχιστον, τον καταλληλότερο δρόμο προς το σοσιαλισμό. Οι οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις προκάλεσαν σημαντικές κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές. Η αστικοποίηση εντείνεται, οι γυναίκες εντάσσονται (εντονότερα) στο διεθνή καταμερισμό εργασίας, κατοχυρώνονται τα δικαιώματα των εργαζομένων, οι προκαταλήψεις, η ξενοφοβία και οι διακρίσεις ενισχύονται και συνυπάρχουν με νέες μορφές ψυχαγωγίας όπως ο κινηματογράφος, η όπερα κ.λπ..

13η εβδομάδα: Το 'Οικονομικό Θαύμα' της Περιόδου 1945-1973 και η Μονεταριστική Αντεπανάσταση της Δεκαετίας του 1980

- Στη συγκριμένη εβδομάδα εξετάζεται η ευρύτερη περίοδος η 'εποχή των άκρων' δηλαδή 1944-1989, η οποία και θα μπορούσε (εύλογα) να χωριστεί σε δυο υποπεριόδους, καθεμιά από τις οποίες έχει και τα δικά της ιδιάζοντα γνωρίσματα. Πιο συγκεκριμένα, η περίοδος από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1970 θα μπορούμε να χαρακτηριστεί ως η 'χρυσή εποχή' του παγκόσμιου καπιταλισμού η οποία και σφραγίζεται από την κυριαρχία του 'κεϋνσιανισμού', του σχεδίου Μάρσαλ και της κρατικής παρέμβασης στην οικονομία. Η περίοδος μετά την αυγή της δεκαετίας του 1970 χαρακτηρίζεται από την παλινόρθωση των νεοφιλελεύθερων πολιτικών και αντιλήψεων μέσω της Σχολής του Σικάγο. Η οικονομική πολιτική κινείται κάτω από αντίπληθωριστικές διαθλάσεις επηρεάζοντας το σύνολο των θεσμικών μεταβολών της περιόδου αυτής. Μια βασική δομική μεταβολή της σύντομης 'εποχής των άκρων' είναι η ανάδυση του κράτους πρόνοιας ως μια βασική διάσταση του 'Κοινωνικού συμβολαίου' και η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης εν μέσω ιδεολογικών συγκρούσεων και πολιτικών αντιπαραθέσεων.
-

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και η κατανόηση σε βάθος του τρόπου λειτουργίας τους και οι επιπτώσεις των αποφάσεών τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή των κρατών μελών της ΕΕ. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν σε βάθος τον πολυδιάστατο ρόλο των θεσμών της ΕΕ και τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Η διδασκαλία του μαθήματος στοχεύει να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με γενικές ικανότητες/δεξιότητες στην προαγωγή της κριτικής θεώρησης, της ερευνητικής προσπάθειας, της ανάπτυξης δημιουργικής σκέψης, της αυτόνομης εργασίας και της καλλιέργειας συνεργατικής προσπάθειας. Έτσι μέσα από την κριτική τους ανάλυση θα επιχειρείται κάθε φορά να αναδειχθεί η δομή, ο ρόλος, οι πολιτικές και η λειτουργία στην πράξη των κύριων και επικουρικών Θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διδάσκοντες

Μαργαρίτης Κωνσταντίνος

**Απαιτούμενες
γνώσεις**

Το συγκεκριμένο μάθημα δεν έχει προαπαιτούμενα.

**Μαθησιακά
Αποτελέσματα και
Γενικές Ικανότητες**

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση:

- να γνωρίζει την ιστορική πορεία θέσπισης/αναθεώρησης των Συνθηκών («συνταγματική» ιστορία της Ένωσης)
- να διακρίνει τις βασικές λειτουργίες και αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης
- να εξοικειωθεί με τις μεθόδους και διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην ΕΕ
- να κατανοήσει την εξέλιξη των ενωσιακών πολιτικών
- να κατανοήσει την εφαρμογή πολιτικών της Ένωσης
- να προσεγγίσει κριτικά τη θεσμική διάρθρωση της Ένωσης και την εν γένει διαδικασία ευρωπαϊκής ενοποίησης
- να επικοινωνήσει τη γνώση αυτή με διάρθρωση ορθά δομημένων επιχειρημάτων

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται στη βάση τελικής γραπτής εξέτασης.

**Φροντιστηριακά
μαθήματα**

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Λιαργκόβας, Π., Παπαγεωργίου, Χ (2021). **Το Ευρωπαϊκό Φαινόμενο: Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές (3η έκδοση)**, Εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη.

Συμπληρωματική
βιβλιογραφία

Μαραβέγιας, Ν (2016). **Ευρωπαϊκή Ένωση: Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Hodson, D., Puetter, U., Saurugger, S., Peterson, J. (2022). **The Institutions of the European Union (5th edition)**, Oxford University Press, Oxford.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

- 1η Εβδομάδα:Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση
- 2η Εβδομάδα:Ιστορική αναδρομή.
- 3η Εβδομάδα:Διαδικασίες διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσχώρηση/έξοδος κράτους μέλους.
- 4η Εβδομάδα:Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (οργάνωση – λειτουργία – αρμοδιότητες).
- 5η Εβδομάδα:Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (οργάνωση – λειτουργία – αρμοδιότητες).
Συμβούλιο (οργάνωση – λειτουργία – αρμοδιότητες).
- 6η Εβδομάδα:Ευρωπαϊκή Επιτροπή (οργάνωση – λειτουργία – αρμοδιότητες).
- 7η Εβδομάδα:Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (οργάνωση – λειτουργία) και ο ρόλος της νομολογίας
- 8η Εβδομάδα:Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – το Ελεγκτικό Συνέδριο (οργάνωση, λειτουργία, αρμοδιότητες).
- 9η Εβδομάδα:Οικονομική και Νομισματική Ένωση.
- 10η Εβδομάδα:Μηχανισμοί οικονομικής σταθερότητας (ESM, εποπτικές αρχές).

11η Εβδομάδα:Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης

12η Εβδομάδα:Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).

13η Εβδομάδα:Επαναληπτική διάλεξη και προετοιμασία για τις εξετάσεις.
